

ELŐFIZETÉS

ÉVELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy óra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos poszt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szerda, november 26.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Mit irnak Bécsből?
A képviselőház ülése.
A ház feloszlása.
Makó új vasútja.
Köhm sikasztásainak ledezése.
A színház hárem-basája.
Pacatiant letartóztatták.
Egy országos házasság-szédelgő aradi üzemi.
Mangra végzetes sajtópöre.
Megnült a jégválya.
Az aradi Kossuth-ünnep a járásbíró előtt.
Atléta-hölgyek.
Kiirtott család.
Tárca: Egy kis regény. Írta: Márton Gaby.
Regény-Csarnok: A róma-párisi expresszomat. Fordította: Ritt Gyula.

Mit irnak Bécsből?

Arad, november 25.

A „Neue Freie Presse“-nek holnap Aradra érkező száma, mint Bécsből táviratozzák, foglalkozik a „Gotterhalte“-val közjogi szempontból s ennek kapcsán igen érdekes következtetéseket von le. A cikk fontosabb részeit módunkban van az alábbiakban közölni:

Budapesten tullicitálják a szürke középkor képmobilását; ott most egy dal, az egyszerű és megható néphimnusz ellen harcolnak, melyet Haydn, egy német ember komponált, aki viszont Magyarország határán született. Már két századdal ezelőtt akadt egy egyszerű ember, aki nem volt se sváb, se magyar: William Garde-

ner angol harisnyakészítő, akit ezek a hangok annyira meghatottak, hogy a szegény hangművészeknek egy féltucat pamut harisnyát küldött, melyekbe bele volt szőve a „Gotterhalte“ melódiája.

Haydn is legjobb alkotásának tarthatja a néphimnusz, mert ennek hangjai mellett szenderült át a másvilágra. Sok győzedelmes csatában felhangzott a Gotterhalte, az ösztudatban symbolum lett belőle, melyben megelevenedik a dinasztikus érzés.

Az uralkodó iránt köteles hűséges hódolatnak -- mondja tovább a bécsi lap -- mindenütt, ahol egy nemzet lakja az államot, lehet nemzeti jellege, oly államban azonban, melyet különféle népek laknak, s a melyben maga az állameszme sem nemzeti, a korona iránti hódolat lehet népszerű, de nem lehet nemzeti. Akármilyen legyen már most a magyar függetlenségi párt nézete a monarchiáról, azt a bizonyosságot meg nem döntheti, hogy Ausztria-Magyarország mint nemzeti egységállam tekintetbe se jöhet. Es minden, akármilyen csekély politikai érettségű ember ebből azt a következtetést vonhatja le, hogy ilyen birodalomnak nemzeti himnusza nem lehet.

Bizonyos, hogy a néphimnusz patriarkális-abszolutisztikus időkből származik. Eredetileg és tulajdonképpen tehát nem az alkotmányos uralkodó iránti ragaszkodást fejezi ki. De mindezek miatt teljesen nélkülözi is a nemzeti jelleget. Azt lehetne mondani, hogy a pragmatika szankciónak

versben és hangban, színben és dallamban kifejezett gondolata.

A néphimnusznak osztályrészül jutott történelmi jelentőség érthetővé teszi, hogy az a hadsereg himnuszává vált. Hogy azzá lett, hozzájárult a korona magas akaratára. A hadsereg a koronának teljesen és feltétlenül alá van vetve; az uralkodó szuverén hatalommal rendelkezik a hadsereg minden külsőleges életnyilvánulása felett. Ebben olyan hatalmi teljesség fekszik, mely véges-végig alkotmányos. Nem csekélyebb ember, mint Deák Ferenc volt az, aki előrelátással ezt az államférfi rendeltetést kigondolta, mert a jövőből kiviláglott annak szüksége, hogy a hadsereg minden pártéletről kivonassék. A két törvényhozás a kiegyezés alkalmával megállapodott abban, hogy a hadsereg ügyei abszolutisztikusan intézendők, ezek az ügyek a legfelsőbb hadur személyes jogszférába esnek, a korona prerogatíváit képezik s mint ilyenek, az alkotmányos életből teljesen ki vannak mozditva.

Aki csak nemileg ismeri a két állam alkotmányát, az nem lehet kétségben az iránt, hogy a néphimnusz elválaszthatlan közösségben áll a hadsereg minden ünnepélyes fellépésével s így a néphimnusz hallatása az uralkodó akaratára vezetendő vissza s így a katonai formalitásnak alkotmányos alapon a korona által történt felállításának jelentékeny intézkedését képezi.

TARCA

Egy kis regény.

Írta: Márton Gaby.

Tiszteletes Rókás Endre odaszólt a tornácra homokban turkáló szurtos fiacskájának:
— Hé, Sanyi! Miért bámulszugy az utra?
— Gyűnnek haza a kastélybeliek.
— Látod?
— Látom hát! Három kocsi van, mindjárt itt lesznek.

A pap összetette a kezét hatalmas domborulatu gyomrán, mint akit egyáltalán nem nagyon érdekel a dolog. Aztán meg a csibukját igazgatta, tömögötte, végre rágyújtott és meglepégedéssel eregette a füstkarikákat.

A kis Sanyi ép abban a pillanatban rikkantotta el magát:

— Itt vannak! — s azzal usgyé, kirohant a kapun.

Rókás Endre is felkapta a fejét.

Csakugyan jöttek. Az első kocsiiban vendég-hölgyek ültek és Schlosser ur — a birtok tulajdonos maga hajtotta a két pompás szürkét. A másik kocsin hölgy tartotta a gyepőt. Piros a kalapja, a ruhája, sőt a parányi kis keztyü is a kezén, csak a haja volt bronzszínű s az arca halovány... De a szája? Az megint piros, nagyon piros, még talán a toilettejénél is pirosabb.

A tiszteletes ur előre dölve nézte, nézte a

teméntelen pirosságot s mikor nézdelődésével az ajkhoz ért, felsóhajtott:

— Gituci, Gituci! Ilyen ajka csak neki van...

Már a harmadik kocsit is — mely a cselédek és osomagokat szállította — régen elűnt a kastélyhoz vezető fás uton, a pap még mindig merően bámult az utra.

— Gituci, Gituci, hogy röpül az idő, bizony tíz éve...

A gyerekek lélekszakadva futott hozzá:

— Apám látta? Milyen szépek voltak a lovak, meg a kocsik, meg a kantár, meg a...

— Eh, menj a pokolba!
De Sanyi nem ment.

— Milyen szép volt az a piros ruhás asszony, a mék hajtott.

Rókás ingerülten szívta a pipáját.

— Apám, miért nincs anyámnak piros ruhája?

— Mert nincs izlése.
A fiu bambán nézett föl. Nyilván nem értette apja szavait.

— Aztán látta apám, hogy ki volt festve annak az asszonynak a szája?

De erre már elfogyott a tiszteletes ur türelme, dühösen ráordított.

— Nem igaz, számár vagy, eredj innen!
Sanyi elkotródott, s pedig két tenyerébe hajtotta bőrig lenyírott fejét:

— Már mint Gituci szája, no de ilyet...
És végiggondolta az ő életének piciny regényét, amelynek Gituci a hősnője.

Visszaemlékezett magára mint Bandira...

A csillogó szemű, hullámos haju, sugár kis theológus ott járt el mindennap a Gituci ablaka előtt tanítani. Piros függöny volt az ablakon, piros pongyola a lányon, piros szalag volt a feje tetejére kötve, piros volt a mosolyra nyitott ajka, csak éppen az arca volt akkor is ilyen halavány.

... Aztán a lánynak egyszerre az a szeszélye jött, hogy latinul tanul s őt szemelte ki tanítójának.

— Boldog idő! Édes órák! — sémajta Endre s még most — tíz év múlva is megremeg a szive — az elhújasodott sziv — arra az emlékre, mikor a harmadik lecke órában Gituci a nyakára fonta a karját s azt mondta:

— Bandi, milyen szeme van magának?

— Nézze meg kisasszony.

— Gituci mérgesedett?

— Nem vagyok kisasszony, Gituca vagyok. És most mutassa a szemét.

— Tessék!

— Jöjjön közelebb!

És Bandi félénken ment.

— Még közelebb — sugta Gituci, félig lehuny szempillákkal.

— Az ajkuk között már csak hajszálnyi távolság volt s most már Bandi sugta lázasan:
— Közelebb Gituci, közelebb!

Gituci egészen lehunyta a szemét s egy percre odaértette ajkát a Bandiéhoz, az pedig — nem tudva uralkodni magán — megcsokolta.

A magyarok, akik a néphimnusz ellen fordulnak, — így érvel a bécsi lap — saját törvényeket, saját alkotmányaikat támadják meg. A függetlenségi párt nemzeti túltörékvéseiben odáig ment, hogy a midőn a néphimnusz nemzetellenesnek nevezi, a nemzeti himnusz antidinasztikusnak kell neveznie. És ha a nemzeti himnusz, mely lényegében a nemzeti érzelmek kifejezője, dinasztiaellenes, akkor a nemzeti érzelmek is dinasztiaellenesek. A tetszetős játék mögött, melynek célja a tömegre hatni, egy ellentét leselkedik, mely sok államférficskát megijeszthetne: *a magyar nép és a magyar korona közötti ellentét.*

Azt lehetne gondolni, hogy Ausztriában is, Magyarországon is fontosabb dolgok vannak, melyek itt is, ott is visszatartják a törvényhozókat attól, hogy a monarkia amugy is gyöngye alapokon álló oszlopait meg-megrázzák. A meddig Ausztriának és Magyarországnak közös lesz a hadserege, addig ezt a himnusz is közösnek kell tekinteni.

Mindenesetre van már Magyarországon olyan párt, mely nem akar tudni a közös hadseregről. Ha ez a párt győzelemre jutna, — akkor a közös hadsereg elválásának kérdése épúgy napirenden volna, mint *a hogy napirenden van az önálló vámterület különválása.*

A míg ez a párt nincs tulsúlyban, addig a hadseregnek joga van tradícióinak tiszteletben tartására. Ezt a tiszteletet megtagadni annyit jelent, mint magyar szempontból hazafiatlanul eljárni, mert ez az álláspont a katonai szellem aláadásához, a hadsereg erkölcsi lealacsonyításához vezetne.

Olyan időben, a mikor a jobb megte-remtéséhez hiányzik a tehetség, minden közönség elválása avval fenyeget, hogy Ausztria is, Magyarország is *védképtelen* lesz. És ilyen veszély láttára Ausztriában meg kell erősödni ama kételynek, *hogy lehetséges lesz-e az eddig is sok áldozattal fentartott közösséget az elpusztulástól meg-menteni.*

— Ami aztán következett? Endre még most is kinosan gondol vissza a Bandi vakmerőségére.

Gituci villámgyorsan, haragtól lihegve felugrott melőle és szikrázó szemekkel kérdezte.

— Kinek hisz maga engem?

... És ő ott állt remegve, szégyenkezve, kaiser ruháját huzzálva, míg csak Gituci parancsolóan rá nem szólt:

— Mehet!

... A jelenet után Bandi két nap nem mert a leány szemé elé kerülni. Harmadnap Gituci ott leste a piros függönyös ablaknál, mikor a tanítványától haza ment és beintette magával.

— Hát nem haragszik Gituci?

— An? Miért? — nevetett Gitta.

— Nem? Igazán nem?

— Eszembe sincs — mondta a leány, megint egészen közel huzódott hozzá és csiklandozta a hajához.

De Bandi hősiesen ellentállott a kísértésnek. Végre Gituci átfonta ismét a karjaival édesen kacagott.

— Hát meg sem csókol? Maga — gyáva.

— De Gituci hisz a multkor ...

— Mit a multkor?

— A multkor ...

Nuance volt édes, fogás, semmi egyéb ...

Es odanyomata vérpiros, forró, nedves ajkát a fiu szabályos szájára.

Neki csak ez kellett! Föl volt báboritva, a többi magától jött, özönlött ... Jutott belőle a hajnak, a fülinek, a nyaknak, még a piros ponyolának is.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 25.

A tegnapi nap rengeteg szónokot emésztett föl. Az ülés elején még tekintélyes névsor büszkélkedett a fekete táblán, de mára már nem maradt belőlük, csak néhány név. Am a néhány név közt volt egy olyan, amelynek viselőjétől el lehetett várni, hogy új életet önt a már-már elhaló Nessi-vitába. Vázsonyi Vilmos volt ez. Feléje irányul minden érdeklődés és a karzatok, amelyek most mindennap megtelnek, a Vázsonyi tiszteletére szinte még egy nűanszszal tömöttebbek.

Ily kilátások mellett nyitotta meg Apponyi Albert gróf elnök féltizenegy óra tájt az ülést. Részletes tudósításunk itt következik.

Elnök: Apponyi Albert gróf.
A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Fejérváry Géza báró, Plósz Sándor és Cseh Ervin miniszterek.

(Mizériák a Házban.)

Napirend előtt Kubik Béla szólal fel a Házban uralgó léghuzam és egyéb mizériák kiküszöbölése végett.

Kubik Béla: Az idő mulik s a Házban tapasztalt kellemetlenségek napról-napra elviselhetetlenebbé válnak. Hivatkozik az elnök egy ígéretére, hogy módot fog adni a mizériák és orvoslások megbeszélésére. E megbeszélésre a végső számítások végett is szükség van.

Elnök kilátásba helyezte, hogy ez ügyben zárt ülést fog indítványozni. De előbb maga is tájékozódni kívánt. Ez megtörtént. Mihelyt a Nessi-ügy befejeződött, tervezi a zárt ülést. Kéri, hogy akkor a szükséges műszaki közegek is jelen lehessenek majd.

A napirend: a Nessi-ügy folytatódagos tárgyalása következett ezután.

(Vázsonyi beszéde.)

Vázsonyi Vilmos: Napok óta csodálja a honvédelmi és igazságügyminisztert, kik csodálatra méltó önfeláldozással állnak helyt e közjogi vitában, melyben a miniszterelnöknek kellett volna helytállnia. De Széll Kálmán kiállított maga helyett egy európai hírű váltó-és perrendjogászt, meg egy nagy multu katonát. Eüsmeri a honvédelmi miniszter gavallérságát, ki maga akarja fizetni a kormány egész számláját, de ő ezt nem fogadhatja el. Mert itt nem katonai, hanem közjogi kérdéstről van szó. A kormányelnök szavait szeretnénk hallani. Epp ezért a honvédelmi miniszternek katonailag

érdekes álláspontját fogja taglalni. A miniszterelnököt nem taglalhatja, mert a miniszterelnök nem szólt.

Foglalkozik tehát az igazságügyminiszter fejtegetéseivel. Azzal száll szembe első sorban, hogy a mentelmi jognak vannak határai. Ez a tétel egy fanatikus kodifikátor tévedése. A mentelmi jog szokás jog. S a szokás jognak csak egy határa van: a megszűnés. A szokás jog olyan, mint az élő szervezet, mely a megromlott anyagokat kiváltja magából, új anyagokat felvesz magába s létezni csak akkor szűnik meg, a mikor élni is megszűnik. A szokás jog fejlődő jog, mely elavult dolgokat kivet magából s újakat fölvesz. Ilyen szokás jog a magánjogunk. S a kuria bizony nem esett kétségbe, ha új eset került elé s nem mondta, hogy a magánjognak vannak határai, hanem összeült s döntvényt hozott.

Azt mondja az igazságügyminiszter, hogy minálunk a mentelmi jog kondifikálva van az 1867: XII. törvénycikkben, mely a delegátusok mentelmi jogát szabályozza. Ez azonban szerződéses törvény, mely épp úgy vonatkozik az osztrák delegátusokra. Itt tehát megint a kodifikátor tévedésével állunk szembe. Nem áll, hogy a delegátus mentelmi joga ugyanaz, mint a képviselőé. A képviselői mentelmi jog szokás jog, mely alkalomadtán lehet több, lehet kevesebb, mint a delegátusé.

(Katonaság nem diszkvalifikálható.)

Azt a kérdést veti most fel: lehet-e mentelmi jog fegyelmi hatósági eljárással szemben? Nessi Pál esetében nyilvánvaló a politikai üldözés. Nem azért, mintha a becsületbíróság esetleg diszkvalifikálhatná Nessi Pált. Mint népképviselő nem fogadhatja el, hogy a katonai becsületbíróság ítéletének diszkvalifikáló hatása lehessen, kivéve akkor, ha igazán becsutelenítő indokból mondatik. Csak abban látja a politikai üldözést, ha valaki ez ítélet által egy tisztességtől megfosztatik. De becsutelenítő hatása nem lehet az ítéletnek, mely a Standesehből kiindulva, a becsületes gesztenyesütőt például kiközösíti. (Tetszés a baloldalon). A katonai becsületbíróság valakit csak akkor foszthat meg becsületétől, ha az illető tettével maga fosztotta meg magát. (Zajos taps és helyeslés a baloldalon).

Fejérváry: Ugy van.

Vázsonyi: A Standesehre kapcsán történt „becsületfosztások“ csak növelik az illető iránt való becsületet.

Fejérváry: Ez nem tartozik ide.

Vázsonyi: Ha pedig politikai üldözés nyilatkozik meg a katonai ítéletben, akkor az illető csak még magasabba emelkedik polgártársai becsülésében.

Aztán így ment ez mindig. Gituci aranyos volt, nevetett, tapsolt, mikor jött Bandi — tanítani és szomorkodott, mikor huzták a hét órát s be kellett mennie a collegiumba — vacsorázni. Közben egymásután beszekundált vagy ötször a colloquiumokon, becsapja zálogba minden ruhaneműjét, csakhogy mindenüvé eljusson, a hol Gitucit láthatja. Bár ne csapta, bár ne látta volna!

Egyszer — amint fölnezett a páholyukba — Gituci mellett egy elegáns, arisztokratikus orru fiatal ember ült s Gituci se a darabot nem nézte, se őt nem vette észre, csak mindig arra a nagy orra mosolygott. És mikor hazakísérte őket, Gituci karonfogva előre sietett azzal a — nyomorulttal.

Hogyan szédült a kis theológus feje azokon a rideg collegiumi párnákon! Hogy barapdálta kinos zokogással a vánkos csücskét, hal-kan sutogva:

— Gituci, Gituci!

Es másnap Gituci csak olyan aranyos volt hozzá, mint az előtt.

— Ki volt az az ur? kérdezte gyáván.

— Schlosser Jenő nagybirtokos 10,000 hold bácskai föld ura.

— Es ... és mit akar az az ur?

— Szerelmes belém és valószínűleg el fog venni.

— Gituci!

— Ne kiabáljon még megijeszt — kacagott a leány — hát olyan nagy baj az? Hisz egyszer csak át kell esni ezen?

— De Gituci ...

Gituci lezárta ajkát egy csókkal.

— Szót se többet, mert megharagszom. S ő a gyáva gyerek, dehogy szólt volna!

Csak egy hét mulva merte megkérdezni: — Megcsókolja azt is? Gituci elkedvetlenedett:

— Nem édes, arra még ráérek, ha majd az uram lesz.

— És szereti?

Gitta gyűlölte a szószaporitást, kurtán odavágta:

— Szeretem az — eszemmel!

Rókás Endre tiszteletes ur arcán meghatottság látszott.

Haj Gituci, Gituci hamis volt a te szived ... De édes voltál, kimondhatatlanul édes voltál, kimondhatatlanul édes a kis theológushoz, Bandihoz.

A kastélyban már kigyultak a lámpák s a pap mint meredt szemmel tapad a piros függönyös ablakokra, szinte látni véli az ide-oda imabolygó árnyak között a piros ruhás, édes, piros száju Gitucit.

S bár hangosan nem merte mondani, magában számszor elsóbajtotta:

— Gitta, Gituci!

Egy széles vörös tenyér érintette a vállát. Felesége, ez a bő kékkötés, ostoba arcu, félretörött cipőjü, közönséges asszony állott előtte, friss kenyérszagot árasztva:

— Endre, kisült a lángos, eszel?

A tiszteletes ur egy könyvet morzsol szét a szemében s regedtea feleli:

— Kiszom!

A Nessi-esetre áttérve, úgy látja, hogy Nessi mentelmi joga a megidézéssel még nincs megsértve. Ugy áll a kérdés: hogy folytatható-e Nessi ellen az eljárás a mentelmi jogának sérelme nélkül. A kérdés tehát az: meg akarja engedni a Ház, hogy Nessi ellen az eljárás folytatassék. Nézele szorint a Háznak utasítania kellene a honvédelminisztert, hogy intézkedjék a politikai tendenciájú eljárás megszüntetése ellen.

(Mentelmi jog és összeférhetlenség.)

Ha van kétség az iránt, hogy a mentelmi jogot sértheti-e a fegyelmi eljárás, azt annak tulajdonítja, hogy nagy összefüggés van a mentelmi jog és az összeférhetlenség közt. A képviselőháznak tartalékos tiszti tagjai, de még pragnanszabban a főrendiháznak aktív katonai tagjai és pap tagjai. Katona, ki főrend minőségben állást foglal, felelősségre vonható, pap szintén és meg is fosztható tiszttségétől. Ezt ajánlja a néppárt figyelmébe is, mely nem barátja a mentelmi jognak fegyelmi eljárás ellen való kiterjesztésének.

Zboray Miklós: Ezt én nem mondtam.

Vázsonyi: Simonyi mondta tegnap.

Förster Ottó: Simonyi mondhatta, de Samadam nem hiszi. (Zajos derűtség.)

Vázsonyi: A főrendiházban a fegyelmi eljárás egyenesen veszélyezteteti a főrendnek főrendi méltóságát.

(Katonaság és országgyűlés.)

Vázsonyi ezután rátér a Gréven-ezred analog esetére. Gróf Festetich és Laczkovics tisztek az ezred nevében kérelemmel fordultak a karokhoz és rendekhez. Ezért üldözésnek voltak kitéve. A karok és rendek az ellen tiltakoztak és Varkó generális kijelentette, hogy nem e kérvényezésért akarják külföldi helyőrségbe helyezni a tiszteket. Szóval a 18. század magyar országgyűlése védte a katonának kérelmezési jogát is. Vajjon ha ma fordulna kérelemmel egy ezred a képviselőházhhoz: nem vennék-e ezt fegyelmi sértésnek? Katona ma mondhatna-e olyat büntetlenül, hogy még háboru idején sem eresszék őket össze az osztályokkal és más gyűlévész néppel, hanem engedjék a magyarokat külön együtt harcolni, hogy elkerüljék annak s mesebeli számárnak sorsát ki a lónak el-delt bordva, maga éhen halt. (Tetszés a baloldalon.)

Ugyancsak a Gréven-ezred egy Vince nevű főhadnagya személyesen járult panaszával a karok és a rendek elé. S ők ezt a főhadnagyt is védelembe vették s Varkó, a ki pedig félelmes ember volt, kénytelen volt kijelenteni, hogy Vincének nem lesz bántódása, a miért a karok és a rendek elé járult. Vajjon ha ma nem is a Ház elé, hanem csak a folyosóra jönne panaszkodni egy katonatiszt? Az 1790-iki országgyűlésnek bizony volt akarata megvédeni a mentelmi jogot, csak elég hatalma nem volt hozzá.

Ezután a Gréven-eset kapcsán rámutat arra, hogy milyen lehet a felkülete annak a magyar érzésű katonatisztnak, a ki a mi hadseregünkben szolgál.

(A katonaság az „első rend”)

Visszatérve a mentelmi jogra, kijelenti, hogy a mentelmi jog, különösen mikor magánosok ellen véd meg, *privilegium odiosum* (gyűlöletes kiváltság). Voltak esetek, hogy megtagadták a képviselő kiadását, a kit sebes hájtásért és még egyénibb sérelmü dolgokért kértek ki. Nem adták ki őket, a többség nem adta ki őket. Es ha volt többség a képviselőknak a magánosokkal szemben való megvédésére, akkor miért nincs többség most, mikor hatósággal szemben kell megvédeni a képviselői immunitást. (Éljen és taps a baloldalon.)

Itt nem jözi, nem is közjogi kérdéstről, hanem hatalmi kérdéstről van szó. Mert a katonaság első rendnek tartja magát. A néphadsereg csak annyiban lett néphadsereggé, hogy most már nemcsak emberanyagát, hanem pénzügyanyagát is a nép szolgálta. Angliát kivéve minden államban azt látjuk, hogy a hadsereg tagjai első rendként gerálják magukat. Eppen azért minden nemzet, a mely féltékeny a szabadságára, első sornban a hadsereggel szemben kell, hogy megvédje magát. (Zajos tetszés balról.) Mert mit látunk végig az összes államokban? Az abszolút zorus közönségesen perccentek-re egyeztet ki az a kormányossággal.

Atengedte a beügyet, igazságügyet, de

megtartotta az uralkodó számára kizárólagos hatalmi körnek a hadsereget és a diplomáciát. (Zajos tetszés a baloldalon.) A mentelmi jogot magánosokkal szemben megvédeni nem nagy dolog. A katonasággal szemben megvédeni azonban életszükség.

Fejérvary: Nem igaz.

(Az arany szálak.)

Vázsonyi: Nemcsak a képviselőháznak érdekeről van szó, hanem szó van az egész közfelfogásról. A tartalékos tisztekre fog mételeyzően hatni, ha a képviselőház megtagadja védelmét ez esetben. S minthogy a tartalékos katonatiszti intézmény által a hadsereg beleszővődik az egész polgári életbe, idézi most egy ifjusági gyűlésen régen mondott intő szavait, hogy a *tiszti karból aranyszálakból szájkosarat akartak fenni az ifjuság számára!* (Zajos, hosszantartó tetszés a baloldalon.)

Vázsonyi így fejezi be beszédét: Látva az itt készülő dolgokat, látva, hogy a többség el akar siklani a hatalmi kérdés fölött, Börne mondása jut eszébe: „Ha Thomisztól, az igazság istenasszonyától elveszük a pallást, akkor a fejéhez csapják a mérleget”. (Tetszés balról). Ne engedjék kivenni a képviselőház kezéből a pallást, a mentelmi jogot, mert kárát valija az egész parlamentáris intézmény! Nem fogadja el a többség véleményét. (Hosszas tetszés, és taps a baloldalon.)

(Bartha Miklós.)

Bartha Miklós volt a következő szónok. Lehetetlenségnek tartja az igazságügyminiszter fejtegetéseit a mentelmi jogról. Mi az az abszolút mentelmi jog?

Gajári Géza: Visontai is mondta.

Bartha: Nem ismer más mentelmi jogot, mint azt, mely a képviselő szabadsági és cselekvési szabadságát védi. Nem ért egyet sem a többség, sem a kisebbség véleményével, hanem teljesen egyetért Vázsonyival, aki a Nessi ügyben a további eljárást tartja a mentelmi jog sérelmének. Nem a képviselő büntetlenségét, akarja biztosítani, hanem a képviselő függetlenségét és teljes szabadságát. (Tetszés balról.)

Erről többen azt tartják, hogy rendkívül megtárgtaná a mentelmi jogot. Kiváncsi volt a magyarázatra, de az oly anyira halovány volt, hogy még foglalkozni is alig érdemes vele. Alami hatalmunk nagy mértékben csorba, és sőtét hagyományok ugy katonai, mint udvari körökből könnyen ránehezedenek az országra és az államra. Ezekkel szemben kell nekünk biztosítaniuk szabadságunkat és cselekvési jogunkat. A hatalommal szemben a multban mindig szükségünk volt a védelemre és sajnos, a jövőben sem vagyunk biztosítva a belső hatalmasságok ellen.

Azt mondja, hogy tartalékos tisztiképviselőnek kötelessége felvilágosítani nemzetét, milyen sérelem esik rajta a katonaságnál. (Nagy zaj a szélbalon. Tetszés.)

Fejérvary miniszter: Es demonstrálnia kell! (Nagy zaj.)

Rákosi: Igenis kell! Kötelessége!

Bartha: Persze, hogy kötelessége! A miniszter ur is demonstrál Temestvártt, ha banketen beszédet mond.

Fejérvary: De nem bujtogatok! (Nagy derűtség.)

Bartha végül határozati javaslatot nyújt be, a melyben utasítani kéri a Házat s illetve Fejérvary minisztert, hogy a honvédség kérje ki a Háztól Nessi Pált. (Helyeslés a szélsőbalon.)

(Egy napi szünet.)

Endrey Gyula a bizottság javaslata ellen beszél.

Thaly Kálmán kérelmére a miniszterelnök beleegyezik abba, hogy holnap a Nemzeti Múzeum száz éves fenállási ünnepe miatt ülés ne legyen.

Pichler Győző azt kéri, hogy a mentelmi ügyek tárgyalását vegyék sorra.

Elnök azzal felel, hogy ez a most napirenden lévő ügyek elintézése után fog megtörténni.

Ezzel az ülés véget ért. Csütörtökön a Nessi-ügyet tárgyalják tovább.

TAVIRATOK.

Az angol parlamentből.

London, nov. 25. A felsőház mind a három olvasásban elfogadta az appropriációs törvényjavaslatot. Spencer kérdésére Devonshire herceg kijelentette, hogy a kormány nem szándékozik a felsőházban olyan határozati javaslatot előterjeszteni, a melyent most az alsóházban tárgyalnak. A kormány kívánatosnak tartja, hogy a többi hatalmasságoknak megmutassa, hogy az angol kormány komolyan szándékozik intézkedést tenni a brüsszeli cukoregyezmény életbeléptetésére. Ez azonban eddig az ügyek felhalmozódása miatt lehetetlen volt. Ez okból elhatározták, hogy azt a határozati javaslatot az alsóházban benyújtják. Spencer a maga jószántából fölveti a kérdést a felsőházban, ha éppen kívánja.

A régens-királyné.

Lisabon, nov. 25. A királyné a kamarákban letette a régens-esküt. Az eskütétel jelen volt a diplomáciai testület. A kikötőben levő hajók szokásos módon tiszteltek.

A Ház feloszlatása.

(Nyilatkozat a függetlenségi oldalról.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 25.

A képviselőházban még mindig szakadatlanul folyik a Nessi-vita, mintha soha véget érni nem akarna. A függetlenségi párt ugyan nyíltan tagadja, hogy obstrukciót csinálna az indenniti miatt, de a burkolt obstrukciót a függetlenségi párt sem tagadják.

Ebben a politikai helyzetben, a midőn az indenniti általános tárgyalásához is még heten vannak feliratkozva, fővárosi munkatársunk megkérdezte a függetlenségi párt egyik tekintélyes tagját a felől, mi a párt szándéka? Az illető eze- ket mondotta:

— Pártunk kimondott határozat szerint nem fogja megakadályozni az indenniti-javaslatnak idején való törvényre jutását, habár nem tagadom, hogy voltak egyesek, a kik erre is hajlandók voltak a civilista és a véderő emelése miatt. Az indenniti-vita mégis legkésőbb december első napjaiban véget ér. A függetlenségi párt minden erejét a véderő vitára tartja fenn.

Fővárosi tudósítónknak arra a kérdésére, hogy vajjon obstrukcióra készül-e a párt, az illető politikus igen óvatosan válaszolt. Azonban nem tartja kizártnak, hogy obstrukció mégis csak lesz.

Ezen információ alapján konstatálni lehet, hogy januárban és februárban zajos parlamenti ülésekre van kilátás, annál is inkább, mert a civilista emeléséről szóló törvényjavaslat is ekkor kerül tárgyalás alá.

Ennek kapcsán nincs kizárva az sem, hogy a kormány a Házat kora tavasszal feloszlatja.

Körber és a katonai javaslat. Bécsből táviratozzák lapunknak: Az osztrák kormány már nem ragaszkodik ahhoz a tervéhez, hogy a véderő-javaslatot december elsejéig elintézzék. Ennek oka abban lel magyarázatát, hogy a király Körber miniszterelnököt feloldotta a kitűzött határidő alól.

A katonai javaslatok ellen. Pozsonyból táviratozzák, hogy ott a civilista felemelése és az új katonai javaslatok ellen népgyűlést tartottak, a melyen elhatározták, hogy tiltakozó feliratot fognak intézni az országgyűléshez.

Makó új vasutja.

(A részvénytársaság megalakul. — Az alapszabályok. — Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság. — Tiszteletdíjak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Makó, november 25.

A h.-m.-vásárhely-makó-szent-miklósi vasút érdekeltisége ma délelőtt tartotta meg Makón, a vármegyeháza nagytermében részvénytársasággá alakuló közgyűlését. A közgyűlésen Csanádmegye főispánja, *Meskó Sándor* dr. elnököl s megjelentek a kereskedelemügyi miniszter részéről *Halászy László* miniszteri titkár, a pénzügyminiszter képviselőjében *André László* kir. pénzügyigazgató.

Öt voltak továbbá *Csathó Zsigmond* dr. főispán, *Cikatricis Lajos* dr. alispán *Csongrád*-megye, *Návay Lajos* dr. alispán, *Hervay István* főjegyző *Csanádmegye*, *Farkas József* polgármester, *Bau Zsigmond* dr. ügyész, *Orbán Ignác* főmérnök, *Gróff Gyula* Makó város részéről, *Juhász Mihály*, *Fári Antal*, *Kovács József*, *Fekete Márton*, *Jeszenszky Géza* dr., *Telléry József*, *Cseresnyés János*, *Pataki Aurél*, *Gótz Tivadar*, *Molnár István*, *Gillinger András*, *Kerek János* és *Pallós Ármin*.

Az előadói tisztelet *Hervay István* látta el, kielőször a tartaléktőke elhelyezéséről tett jelentést, amely a pesti kereskedelmi banknál van elhelyezve.

Azután az alapszabályokat tárgyalták hosszasan, apróra megvitatta.

Az igazgatóságról szóló szakaszt, *Fekete Márton* indítványára akként módosították, hogy miután Makó város 200.000 korona hozzájárulás után két igazgatósági helyet kötött ki, a többi nagy részvényes testületnek is biztosították a jogot.

Az alapszabályok többi részét módosítás nélkül fogadták el s jóváhagyás vegett felterjesztik a kereskedelmi miniszterhez.

Meskó Sándor dr. főispán konstatálja, hogy a kiépítési tőke biztosítva van, az alapszabályok elfogadtattak, indítványozza, hogy ezek alapján mondja ki a közgyűlés a részvénytársasággá alakulást. A közgyűlés egyhangulag hozzájárult a főispán indítványához, az alaptőktől és engedély-tulajdonosoktól átvette az összes szerzett jogokat és kötelezettségeket.

Az igazgatóságot ezután a következőképp alakították meg 21 taggal:

Csanádmegye részéről: *Meskó Sándor*, *Návay Lajos*, *Hervay István*.

Csongrád-megye: *Csathó Zsigmond* dr., *Cikatricis Lajos* dr., *Fekete Márton*

Makó város: *Farkas József*, *Gróff Gyula*.

H.-m.-vásárhely: *Juhász Mihály*, *Kovács József*, *Kovács Aladár*.

Szerb-szentmiklós: *Jeszenszky Géza* dr., *Telléry József*.

Földes: *Návay Tamás*.

Szerbesanád: *Martin János*.

Németcsanád: *Kerek János*.

A vállalkozó, mint nagyrészvényes részéről: *Pallós Ármin* cégfőnök és *Fodor József* mérnök, két helyet pedig a kereskedelemügyi és a pénzügyi miniszterek kiküldötteinek tartották fenn.

A felügyelő-bizottságba bevásztatták: *Fári Antal* elnök, *Orbán Ignác*, *Tarnay Ivor*, *Engel Tivadar*, egy helyet pedig a kereskedelmi miniszter kiküldöttejének tartották fenn *Pótag Veisz Lipót*.

Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság tagjainak tiszteletdíját állapították meg végül a következőképpen: a felügyelő-bizottság tagjainak évi tiszteletdíja 2—200 korona, az igaz-

gatóság tagjai pedig a helybeliek 20, a vidékiek 50 korona napidíjat kapnak ülésenkint.

A szűkebbörű végrehajtó bizottságot az igazgatóság fogja megválasztani. Ez öt tagból áll s évi tiszteletdíja fejenkint 300 korona.

A közgyűlésnek egyéb tárgya nem volt s ezek elintézésével 1 óra után ért véget.

TANÜGY.

(—) Az iskolaszék ülése. A város iskolaszéke csütörtökön, e hó 27-én, délután 4 órakor ülést tart, melynek legfőbb pontja az új iskolaszéki utasítás tárgyalása lesz.

(—) A gőzgépezők és kazánfűtők vizsgáló bizottsága december hó 7-én Aradon képesítő vizsgálatot tart. A vizsgázni akarók kellően felszerelt kérvényeiket a m. kir. iparfelügyelő-séghez nyujtsák be. Az elnökség.

Böhm sikkasztásainak fedezése.

(A részvényesek értekezlete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 25

Az Aradi ipar- és népbank részvényeseit ma értekezletre hívta össze az intézet igazgató-választmánya, hogy a csütörtöki közgyűlés előtt a nézetek tisztázódjanak, s az igazgatóság és a részvényesek közötti ellentétek teljesen elsimuljanak. Az igazgató-választmányt az intézet érdeke vezette erre az elhatározására, s ennek az elvnek kell uralkodnia a közgyűlésen is. A mai értekezleten is ezt hangsúlyozták, s — egy-két hang kivételével — a béke kedvéért, de meg az ehhez csatlakozó méltányosság okából is, elfogadták az igazgatóságnak a hiány fedezésére vonatkozó ajánlatát.

Az értekezlet lefolyásának részletei a következők:

Az igazgatóság ajánlata.

Vajda István dr. intézeti ügyész: Megnyitja az értekezletet és felkéri *Barabás Béla* dr.-t az elnöklésre.

Barabás Béla dr. elfoglalva az elnöki széket, kérdést intéz a részvényesekhez, hogy az igazgatóság tagjait meghívják-e az értekezletre, vagy sem.

Egyhangulag a meghívás mellőzését határozták el.

Vajda István dr. erre előterjesztette az igazgatóság jelentését. Az igazgató-választmány tegnapi ülésén azt az óhaját fejezte ki, hogy az igazgatóság propositioja még a közgyűlés előtt közöltessék a részvényesekkel, s ezt kívánta azért, mert mint legfőbb szempont, az úgy békés kiegyenlítése lebegett szemei előtt. Az igazgatóság — ugymond a jelentés során — a törvényes felelősség alól kibujni nem akar, ily felelősség azonban nem terheli. Ezt részletekben is bizonyítja. A *Weisz A.* és társa s a *Kintz*gfőte számlák nem tűnhettek fel gyanusnak, meg ki nem derült, hogy e hitelképes neveket Böhm mire használta fel. Ezekért az igazgatóságot felelősség nem terheli, s még kevésbé azon összegekért, melyek mérlegjavításra fordítottak s tényleg el nem sikkasztottak. Nem terheli felelősség az előlegért sem, melyet Böhm titokban adott cinkosának: *Konstitzy*nek. Nem terheli végül felelősség a hiányzó értékpapírokért, melyeket egyszerűen elloptott Böhm. S mindamellett, hogy nem tartozik az igazgatóság felelősséggel, az intézet fejlődésére való tekintettel, hogy az ellentétek ne élesedjenek ki, minden kötelezettség nélkül a következő ajánlatot teszi az igazgatóság: megtéríti a 96,232 koronát kitevő tényleges sikkasztást, az igazgatóság javára számítva a

Böhm életbiztosítása, sorsjegyei és ingóságai utján még befolyó 19,000 koronát; vagyis kötelezi magát, hogy 77,232 koronát azonnal lefizet.

Barabás: Az igazgató választmány foglalkozott ezen előterjesztéssel?

Vajda: Foglalkozott vele, és melegen ajánlja az elfogadásra.

Ezután *Barabás* figyelmeztette az értekezletet, hogy ennek nem célja a határozathozatal, hanem csupán az, hogy a nézetek tisztázódjanak s ily értelemben ad szót azoknak, kik a kérdést meg akarják vitatni.

96.000 korona helyett 142.000.

Mihalik Béla volt az első felszólaló. Az igazgatóság a sikkasztást 96.000 koronára szállítja le, s ez nem helyes. Mindezekelőtt ide számítandók a két nyílt számla kamatai, melyekkel az összeg 142.000 koronára emelkedik. Ezenkívül köteleessége az igazgatóságnak az elloptott értékpapírok értékét is megtéríteni, miután ez a hiány az igazgatóság és felügyelő bizottság véghetetlen bizalma és köteleességmúlásztása folytán állhatott elő. Ha kellő szigorral teljesítik feladatukat, lehetetlen hogy az 57,000 korona, mely az elloptott értékpapírok összege, éveken át hiányozzék. Nagyon kevésnek tartja, s nem várta volna, hogy az igazgatóság az említett összegek, azaz együttvéve 199,000 korona helyett 77,000 koronát ajánljon fel kártérítésül. Ha a folyószámla és az elloptott értékpapírok fedezetet nyernének, nyugodtan fogadhatnák az igazgatóság jelentését a részvényesek, de így nem.

Az intézet érdeke.

Révész Adolf: Csedálkozását fejezi ki, hogy az igazgatóság éppen a folyószámlánál elkövetett sikkasztásokat téríti meg, mikor ezen a révén bármely pénzügyi intézetet ki lehetett volna játszani. Meg van arról győződve, hogy egyik-másik folyószámla nem egy intézetnél fedezetlen. Elismeri, hogy számszerűleg igaza van *Mihalik*nak, de azt is el kell ismerni, hogy a megtörtént manipulációkkal bármely intézetet be lehetett volna csapni. A továbbiakat pedig lehetetlen ellenőrizni, mint ahogy nem tudták ellenőrizni *Krivány* eseténél, meg legutóbb *Bécs*-ben sem. A maga részéről az igazgatóság ajánlatával teljesen meg van elégedve. Az igazgatóság megtette köteleességét, csupán a fogásokhoz nem értett egészen. De hol fognak olvan igazgatókat, kik ehhez értenek. Sokat hánytorgattak az igazgatók ama kijelentését, hogy nem loptak. Ez a kijelentés nem naivítás, hanem igazság, s az igazgatókkal szemben nagyon igazságtalanok vagyunk, ha melegségüket nem fogadjuk el. Az igazgatók eljárása teljesen jóhiszemű és korrekt volt. Mikor az előterjesztés elfogadását ajánlja, nem azt tekinti, hogy részvényenkint tíz-tizenöt koronával kevesebb jut a részvényeseknek, hanem az intézet érdeke lebeg szemei előtt. Ez az érdek pedig az ellentétek elsimítása, a béke. Legyenek a részvényesek toleránsak, s fogadják el az ajánlatot.

Egy hang: A soproni takarékpénztárnál fizettek az igazgatók!

Révész Adolf: Az egészen más eset, amiként más eset volt a polgári takarékpénztáré, vagy a kereskedelmi banké is.

Bing Vilmos: Mindenekelőtt arra utal, hogy a fennforgott összejátszás ellen védekezni nem lehetett, de más szempontból kíván a tárgyhoz szólni: a bizalom szempontjából Böhm *Adolf* nem csak az igazgatók bizalmával élt vissza, hanem a részvényesekével is, kik a legnagyobb bizalommal és nagybecsűléssel voltak Böhm irányában mindig. Méltatja az igazga-

tóság érdemét, mely az intézetet nagyra emelte s emelve a részvények értékét, a részvényesek érdekében fáradozott. A részvényesek is megfogják érezni, ha a közgyűlés nem lesz méltányos. Az egyenetlenkedés megrendíti az intézetet, s leszállítja a részvények értékét.

Az igazgatók egyetértése.

Varjassy Árpád hasonló értelemben szól. Egyben az intézet érdekében kérdi, vajon egyöntetű-e az igazgatók ajánlata? Nem lesz-e ebből az igazgatók között egyenetlenkedés, esetleg perlekedés?

Vajda István dr.: Az említett összeget összeadták az igazgatók, úgy ahogy nekik sikerült. Voltak közöttük olyanok, kik hozzájárulásuknak nem szabtak határt. Mások azonban, talán saját anyagi viszonyaiknál fogva nem adhattak annyit. Akadtak, kik ama elvi álláspontra helyezkedtek, hogy egyik-másik tétel elsikkasztása alkalmával még nem voltak igazgatók. Mindez azonban a közgyűlésre nem tartozik. Ha lenne az igazgatók között valaki, aki akadékoskodnék, azt a közgyűlés elmozdithatja. De biztosítja az értekezletet, hogy az igazgatók között a legteljesebb egyetértés van, melyhez még az a szerencsés körülmény járult, hogy vezérigazgatóul az Osztrák-magyar bank főnökét, Laczay Endrét nyerték meg. (Eljenzés).

Egy szépséghiba.

Szende Tivadar dr.: A jelentésben szépség-hibát vett észre. Az igazgatóság 19,000 koronát le akar vonni, s az ajánlat eme része — mint biztos tudomása van róla — mindenfelé a legnagyobb eilenszenvet keltette. Indítványozza, küldjön ki az értekezlet bizottságot, mely az igazgatóságot a teljes 96,000 korona megtérítésére bírja.

Steigerwald Alajos: Az a meggyőződése, hogy az intézet haladása csak a békés összműködés folytán állhat elő. Ennek kelléke az igazgatóság ajánlatának elfogadása. Számoljon kiki magával, és mondja meg, jobban tudott volna eljárni, mint az igazgatók. (Közbekiáltások: Igaza van!) Fájdalmas csapás lehet mindenkire, aki lelkiismeretesen teljesítette kötelességét, ha egyszer arra ébred, hogy esetleg egész vagyonaát elveszítette. Ne akarják ezt, állapodjanak meg úgy, hogy mindenki megelégedéssel távozzék a közgyűlésről.

Az igazgatóság ajánlata ellen.

Keresztes Gyula dr.: Az igazgatóság pozíciójának két pontja van, amely figyelmét megragadja. Most már látja, mi az a hangoztatott „törvényes konzekvencia“. Nem más, mint hogy az igazgatóság nem tartozik semmivel sem. A másik dolog az igazgatók ama kijelentése, hogy nem tudtak a sikkasztásról. Ezt elhiszi, mert ha tudtak volna, most ott ülne, ahol Böhm. Ezután Bing Vilmos szavaira reflektál. Meg van győződve róla, hogy Bing nem úgy vizsgálja a könyveket az Arad-megyei takarékpénztárban, mint ahogy itt tették. Éveken át hiányoztak az értékpapírok, és nem vették észre. Éveken át hamis könyvelést és mérleget irtak alá. Ha ezért nem terheli felelősség, akkor nem tudja miért. Bing Vilmosnak ama kijelentésére, hogy az igazgatóság tette az intézetet nagygyá, megjegyzése van. Elfelejtette Bing azt, hogy ha leírják a fedezetlen hiányt a tartalékalapból, úgy nem érnek a részvények annyit, mint nyolc év előtt mikor hatszáz koronáért váltották meg az új kibocsátványokat a részvények arányában. De áttér a lényegre. Nem akarja, hogy a békés kiegyezés ellenségének tartsák, ezért a következőkben terjeszti elő a maga kívánságait. Irasnak le a két folyószámla 45,818 kor. 97 fill.-t. kitevő kamatai s így a Weisz A. és Társa s a

Kintzig Géza féle folyószámlák elsikkasztott tőkét vétessenek fel 96,232 kor. 45 fill.-ben. Ehhez lehetne venni 4,530 korona előleget, valamint az ellopott 57,200 korona értékű értékpapírokat, s mindez 157,962 kor. 45 fill.-t. tenne ki, mely a legkorrektebb követelés. De szóló ettől eláll, ha az igazgatóság a két folyószámla fejében 96,232 kor. 45 fill.-t. kifizet. Az, hogy Böhm életbiztosítása és ingóságai fejében 19,000 koronával kevesebbet fizessen az igazgatóság, neveltségesnek tartja. Hozzájárul Szende Tivadar indítványához.

Vita a méltányosságról.

Bing Vilmos Keresztes több megjegyzésére válaszol. A részvények belértéke, ha a hiányt leírják, felül van a hatszáz koronán.

Maresch Gyula: Hétszáz is volt legutóbb.

Rosenberg Miksa dr.: De volt kétszáz is!

Bing: Az igazgatóság, elismeri, túlzott bizalommal viseltetett Böhm iránt, de bizalommal voltak a részvényesek is.

Avarfy Ferenc: Igazat ad Mihalíknak; szakértelemmel beszélt, de túlfeszíti a húr. A bajok közül mindig a legnagyobbat kell orvosolni, s itt a két nyílt számla az. Legyünk opportunusak, mert ha a bíróság elé kerülne az ügy, az is méltányosan járna el.

Mihalik Béla: Hozzájárul Keresztes indítványához, mely szerint az igazgatóság 96,000 koronát fizessen.

Barabás Béla dr.: Utal arra, hogy a részvényesek éppen olyan bizalommal voltak Böhm irányában, mint az igazgatók, s a számadásokat a közgyűlések alkalmával elfogadták. De ha nem fogadták volna el, s ad hoc bizottságot küldtek volna ki, azt is megtévesztik Böhm manipulációi. Igazgatókú nem szakembereket választottak, hanem tisztességes embereket, kiket a kereskedelmi törvények nem utasítanak, hogy mi a kötelességük. Ha hiba történt, azt viselni kell a részvényeseknek is, miért nem emelték fel szavukat annak idején. Kéri Keresztest, tekintsen el a 19,000 koronától.

Keresztes Gyula dr.: Nem tekinthet el ettől, mert nem nézheti az igazgatóság szűkkeblűségét.

Barabás: Ha az ellenindítványról nem tesznek le, kéri, hogy ne vegyítsenek a közgyűlés menetébe szenvedélyes hangot.

Keresztes: Ne tessék instrukciókat adni!

Barabás: Csak kértem.

Keresztes: Tessék az országgyűlésen kevésbé szenvedélyesen beszélni. (Derültség).

Ezután Barabás, Vajda István dr., Bing Vilmos, Tolnai János dr., Priegl István dr. igyekeztek rávenni Keresztest, hogy a 19,000 koronától tekintsen el. Keresztes azonban nem engedett.

Az értekezlet ezzel véget ért. Jelen voltak:

Barabás Béla dr. elnök, Avarfy Ferenc, Dengl Lajos, Dobiaschi József, Deutsch Bernát, Glück Károly, Goldschmidt Mihály, Gruber Hugó, Keresztes Gyula dr., Kohn S. N., Kuttu Gyula, Kánya Lajos, Laczay Endre, Lócs Rózsa, Maresch Gyula, Mihalik Béla, Marek Soma, Priegl István dr., Révész Adolf, Reicher Károly, Rosenberg Miksa dr., Simay István, Steigerwald Alajos, Szathmáry Mihály, Szende Tivadar dr., Tolnai János dr., Tagányi Gusztáv, Varjassy Árpád, Vajda István dr.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Troubadour, opera. Székely Anna vendégfellelptével. (Páratlan bérlet.)
Csütörtök: Halálos csend, dráma. (Páros bérlet.)
Péntek: Halálos csend, dráma. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Casanova, operetta. (Páros bérlet.)

* Troubadour. Verdinek örökzenéjű operáját néhány év óta ma viszontláttuk szinpadunkon. A társulat opera-személyzete kiváló sikerű előadást produkált a mai estén s ez legfőképpen Orbán Árpád érdeme, aki rendkívül eredményes munkát végzett az énekes tagok betanításával és az előadás vezetésével. A zene nünaszai lehetőleg kidolgozottak voltak s érvényesültek is különösen B. Szabó József (Luna gróf) által, aki a mai est pálmáját ragadta el. Eleonóra szerepében vendégművész lépett fel: Danczay Sarolta operaénekesnő. A kisasszonyt rokonszenvvel fogadta a megtelt színház közönsége, elismeréssel tapsolt egyes nagy áriái után s a felvonások végén sűrű tapsokkal hívta lámpák elé. Az elismerést megérdemelte a művésznő: erős, tartalmas a hangja, sőt mondhatni szokatlanul érces is, legkivált a felsőbb regiszterekben. Lágyság, melegség azonban nincs benne s így inkább a heves kitörésekben érvényesül, mint az érzélteli melódiákban. Hanem ahol erőre van szükség, ott megrezegteti a levegőt hangjának tömörsége. Nagyon szépen énekelte ma este Répássy Gusztai, aki az opera-előadásokban eddig is kiváló helyet foglalt el magának. Nagy szerep volt B. Szabó kezében, akiről fentebb már szóltam. Ennek a művésznőnek nemcsak a tehetsége, hanem a képessége is sokoldalú; drámai színész, aki énekes-bonviván szerepeket művészettel játszik s operákban erős bariton szerepet énekel. A közönség elismeréséből neki volt legtöbb része. Bejczy György tenorja szépen esengett, bár láthatólag indiszpozícióval küzdött. Egy ízben fel is adta hangja a szolgálatot, a közönség azonban megtapsolta érte. Feltűnt a mai előadáson Inez személyesítőjének erős szopránja. Juász Sándor gyakorlott énekes s az opera személyzetnek egyik leghasználhatóbb tagja. A kar kifogástalanul működött, a zenekar azonban lármás volt, mint rendszeren. (z-a.)

* A Bajazzók. Hétfőn ismét operát adnak elő, még pedig A Bajazzók kerül bemutatásra, melynek gyönyörű zenéje az egész művelt világon a szerzőt ünnepeletté tette. — Orbán Árpád karmester kiváló gondossággal tanította be a remekművet, a zenekar megerősítésével pedig az opera minden szépsége és az instrumentálás genitálitása is tökéletes érvényre fog jutni. A Bajazzókkal együtt színre kerül Dálnoki-Nagy Lajos „A harag“ című bájos egyfelvonásos vígjátéka.

* Casanova új szerepeztással. Barna Izso operettje a közönség nagy érdeklődésével találkozott és ez a körülmény vette rá Zilahy Gyula igazgatót, hogy a műsoron tovább tartsa. A darab még e héten, szombaton színre kerül a három főszerep új kieszatásával. — Ezen kiosztás szerint Pompadourt Zilahyné, a sátánt és XV. Lajost Polgár Sándor, Barbarinát pedig Répássy Gusztai fogják játszani.

* Lout. A Vigszínház nagyszerű bohozatából, a Loutból Zilahy vezetése alatt már megkezdődtek a próbák. A darab szellemességével és a helyzetek komikumával rendkívüli mulatságos és benne a társulat elsőrendű tagjai mindannyian hálás szerepekhez jutottak.

* Balla Kálmán, úgy látszik, beleunt a szinigazgatásba és visszavonul a direktorságtól. Egyik győri lap legalább ezt írja a következő színházi híreben: „Balla Kálmán szinigazgató hivatalosan bejelentette, Wenesz Jenő tanácsos intendánsnak, hogy szerződését virágvasárnap-tól felbontani kívánja. A szinügyi-bizottság csütörtökön délután ülést tart. s arra Balla Kálmánt is meghívja, hogy a szóval bejelentet visszalépést indokolja. Hír szerint Balla egy időre az igazgatástól is visszalép. E híreket a közönség meglepetéssel fogja olvasni, mert az idei szon anyagi tekintetében október vége óta hasonlíthatatlanul jobb a tavalyinál.“

— A népszerű vonós négyes vasárnapi hangversenyének műsora egy felette érdekes szám-

mal szaporodik. Ugyanis Szoyer Ilonka elénekli ez alkalommal a világhírű Mülder-féle stakkató-poikát, melyet a jelenkor művészei között Szoyer énekel a legszebben. A hang-ersenyre szóló jegyek előre válthatók Révész Nándor könyvkereskedésében. (Telefon 265).

* **Uj zeneművek.** Nádor Kálmán zeneműkiadónál (Budapest, IV, Károly körút, 8.) a következő, igen érdekes zene-ujdonságok jelentek meg: A „Nisbe“ operett legszebb számai két füzetben, zongorára, énekhanggal. A gyönyörű, legújabb operett e zeneszámainak ára két füzetben 3 frt. „Szeptember végén“ Petőfi szövegére írta Bihari Jenő. A hangulatos, poétikus dal ritmusa pompásan simul a borongós vershez. Zongorára énekhanggal ára 2 korona, cimbalomra 1 kor. 20 fillér. Nádor S. „Budapesti népdalok“, füzetként 60 fill. Erdélyi „Cimbalom-szalom“, a cimbalomra is tört legújabb dalok gyűjteménye. Végül a „Bozsse Mária“ kezdetű magyar dal, melyet Fedák Sári óriási hatással énekelt a „Csókon szerzett völegény“ ben.

Pacatiant letartóztatták.

(A Cartea de Aur pöre.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 25.

A kolozsvári esküdtszék előtt ma ért véget annak a nemzetiségi jellegű sajtópörnek a tárgyalása, melyet Pacatiant Tivadar, a hírhedt „Cartea de Aur“ írója ellen indítottak lázítás és bujtogatás miatt.

A tárgyalás szenzációs befejezést nyert, a mennyiben Pacatiant *nyolc havi államfogházra ítélték, sőt nyomban le is tartóztatták.*

Az érdekes tárgyalásról kolozsvári tudósítónk a következő részleteket táviratozza:

A kolozsvári esküdtszék ma hirdette ki az ítéletet a Pacatian ellen indított sajtópörben. Az esküdtszék három pontban marasztalta el Pacatiant és pedig az 1848. I. és az 1868. XLIII. tc. ellen (unio ellen) engedetlenségre való egyes felhívás miatt, másodsor a nemzeti szín elleni gyűlöletre izgatás, harmadsor ugyancsak az említett két törvény kötelező erejének megtagadásában. A negyedik vád alól, t. i. van e lázítás, felmentették.

A bíróság összbüntetésül *nyolc havi államfogházra*, 400 korona mellékbüntetésre, 1587 korona perköltségre ítélte a vádlottat és elrendelte a lefoglalt könyvek elkobozását, de oly módon, hogy belőlük csupán az *inkriminált részek k tépendők.* A bíróság ezt a védő kérésére tette, hogy ily módon a vaskos könyv megfelelő részeit utána nyomni lehessen.

Az indokolás felelmei, hogy a közép mértéken jóval alul azért büntették a vádlottat, mert súlyosbító ok nem forgott fenn, a vádlott pedig abban a téves hitben volt, hogy azért, mert az illető beszédek tömegét más történelmi művek is közölték, ő saját megjegyzéseit is hozzátette és közölhette.

Az ítélet ellen először is a közzvádó Dániel Lajos semmisséget jelentett be 3 pontban és pedig először azért, mert dacára annak, hogy bünhalmazat forgott fenn, csak nyolc havi államfogháznyi összbüntetést szabtak ki, másodsor azért, mert az ítéletben a 172. §. első és második pontjai, habár külön büntetési tételek, mégis egybe foglaltattak. Harmadsor azért, mert a könyvek ama részét rendelte az ítélet elkobzandónak, amely az inkriminált kitételeket tartalmazza. Az ítélet ellen Ilea György dr. védő semmisségi panaszt jelentett be a maga részéről is.

Most felemelkedett Dániel Lajos közzvádó és azt az indítványt tette, hogy a vádlottat, tekintettel arra, hogy pár évvel ezelőtt ellene rágalmozási vádat emeltek és az eljárást ellene megindították, ő pedig külföldre szökött és onnan csak akkor tért vissza, a mikor már a vád

elévült, *tartóztassák le azonnal*, mert minden jel arra mutat, hogy az elítélt ezuttal is ki akarja magát vonni az ítélet következményei alól.

Ilea György dr. védő ellenzi a letartóztatást és arra kéri a bíróságot, hogy amennyiben szükségesnek látná a letartóztatást, úgy óvadék ellenében helyezze szabadlábra.

Az *elítélt* erre kijelenti, hogy igaz ugyan, hogy ő akkor, mikor ellene rágalmozás miatt pert indítottak, elutazott, de ő idejekorán jelentkezett ismét a bíróságnál. Az elnök ama kérdésére, be tudja-e bizonyítani, hogy idejekorán jelentkezett, az elítélt azt válaszolja, hogy bizonyítani *nem tud.*

A bíróság erre határozathozatalra visszavonul és rövid tanácskozás után az elnök kihirdeti az ítéletet, a mely szerint a törvényszék Pacatian *azonnali letartóztatását* és vizsgálati fogságba való helyezését rendeli el. Azonban 5000 korona biztosíték letétele után szabadon bocsátja.

E határozat ellen a védő felfolyamodást jelentett be. Az elnök átadta Pacatiant az ügyészségnek, mely őt azonnal letartóztatta.

Egy országos házasság-szédelgő

aradi üzelmei.

(A színésznő és a barátja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 25.

Egy budapesti póstatiszt feljelentése olyan országos házasság-szédelgésről rántotta le a leplet, melynek számai Aradról indultak ki s ide térnek vissza, helyesebben innen vesznek el. Egy szélhámosról és a kedveséről: egy színésznőről, — akik Aradról intézték csalásaikat — van szó az alábbi tudósításban, mely itt következik:

Egy csaió ellen érdekes följelentést tett a minap K. A. posta- és táviró-tiszt, egy a sok közül, aki a csaiónak áldozata, majd utóbb vádlója lett. A vádlottat gazdaghegyi és tótfalusi Tóthfalussy Endre néven ismerik, de valószínű, hogy ez a név csak álneve, illetve „üzleti“ neve a furfangos embernek, aki a többek között nagystilusú házasság-szédelgő.

A múlt hónapban s még e hónap elején is több budapesti és egy-két vidéki napilapban a következő apróhirdetés jelent meg:

Házasság.

Jómódu családból származó fiatal, és mint mondják, szép asszony férjhez akar menni. Hozománya egy ketemeletes fővárosi ház negyedrésztulajdonjoga és huszezer korona készpénzben, illetve értékpapirokban. Csakis föltétlenül komoly ajánlatokat, elfogadható uraktól kér e lap kiadóhivatalába „Röviden 14056.“ jellegével.

Tömérdek levél érkezett a megjelölt címre. Igen komoly, számbavehető „párti“ is ajánkozott. Volt a levélírók közt földbirtokos, ügyvéd, mérnök, kereskedő, orvos, sőt — mint egy kezünk közé került levélből láttuk — volt egy fiatal országgyűlési képviselő is. Ha ugyan ez az utóbbi levél nem anonim volt s nem éppen olyan szélhámos írta, mint aki a hirdetést közölte. Meg kell jegyeznünk, hogy a képviselő, akinek megmutatták a levelet, a leghatározottabban tagadja, hogy ő küldte.

A „szép és jómódu fiatal asszony“ minden ajánlkozóknak udvariasan válaszolt. Hajszálvékony, arisztokratikus botúival azt írta, hogy az ajánlat föltöbb kellemes és őt volna hajlandó a több, nagyszámmal jelentkezett ur föltöb előnyben részesíteni. Hajlandó a találkozásra, mert az ilyen életbevágó fontosságú ügyet természetesen csak személyes érintkezés útján lehet elintézni. Végül uti- és egyéb költ-

ség fejében ügyes formában bizonyos összeget kért.

Megjegyezzük, hogy az asszonyka Aradról keltezte a leveleit. A címzett urak közül alig egy-kettő sajnálta a költséget, amelyet előlegnek tekinthettek a jelentékeny összegű hozományra. Miután pedig a pénzt Tóthfalussy Matild névre elküldték, vártak a légyott pontos helyének és idejének kitűzésére. Hiába vártak, csak későn jöttek rá, hogy csalónak estek áldozatul.

Följelentést tenni a becsapottak közül csaknem valamennyi restelt. Akadt azonban egy-kettő, köztük K. posta- és táviró-tiszt, aki sajnálta az odavesztett pénzt s a rendőrség elé vitte ügyét. A kutatás során megállapították, hogy a csaló nem asszony, hanem ügyes férfi, akinek női büntársa van. Kiderítették azt is, hogy az illető gazdaghegyi és tótfalusi Tóthfalussy néven szerepelt Aradon. Gyakori vendége volt a postának, ahonnan száznál több levelet s eddig meg nem állapított, de min-esetre jelentékeny nagyságu összegeket vitt el, többnyire egy nő társaságában.

Tóthfalussy vendéglőkben s más nyilvános helyiségekben sokat költött pezsgőre és cigányra is és rendszerint egy fiatal színésznő társaságában jelent meg. A kisasszony nem az aradi színház tagja. November 1-én Tóthfalussy a színésznővel együtt *eltűnt Aradról* s azóta teljesen nyoma veszett. Most két városban kutatják, mert azt hiszik, hogy más bűnök is terhelik őket.

Megnyilt a jégpálya.

(A korcsolyaszezon kezdete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 25.

A városligeti jégpályán máto fogva vig és eleven élet uralkodik. A tó vizét már tizenegy centiméter vastagságu jégréteg borítja s ennek hírére ma kirándult egy esomó jég-sportsman és sport-lady.

Akik a tavalyi tél szükkeblúsége miatt meg voltak fosztva attól a szórakozástól, melyet a korcsolyázás sportja nyújt, azok most sietni fognak a kedvező alkalmat kihasználni és behozni azt az élvezetet, melytől tavaly a tél enyhesége a sport kedvelőket megfosztotta.

Az idén korán beállott hidegnek köszönhetik a korcsolyázók, hogy a városligeti jégpályát ma már meg lehetett nyitni és rendelkezésének átadni.

Volt is már ma közönség elég szépen s a tó környékén sok-sok ember nézte, a mint a fürge korcsolyázók végigsikamlottak a kristálytisza jégpályán.

Az aradi korcsolyázó egyesület vezetősége már napok óta leste az alkalmat, a mikor a jég használható lesz a korcsolyázásra. Temérdek kíváncsi ember érdeklődött az egyleti vezetőségénél és sok volt a panasz, hogy mi az oka annak, hogy a budapesti és szegedi jégpályán már javában zajlik a nép, csak az aradi jég olyan csökönyös, hogy nem akar jelentkezni.

A türelmetleneknek ez a hirdásunk talán ir lesz a vérző sebre: *mától fogva lehet már korcsolyázni.*

A jégtábla átmérője 11 centiméter, a tó egy részén azonban még *tíles* a korcsolyázás, ott, a hol a jég csak 9 centiméter vastag.

A korcsolya-egylet különben érdekes tervet rejteget erre a szezonra, mely hosszának, vagy mint mondani szokás, kiadónak ígérkezik.

A hosszú szezont avval akarja tarkítani az egyesület, hogy a szezonban többször, hétköznaponként *lampionos estéket* rendez a katonazenekar közreműködésével.

Ennél azonban sokszor érdekesebb ötlet a *jelmezes jégünnepély eszméje*. Kosztümös, fantasztikus alakok fognak végigsuhanni a fényárban uszó jégpályán, közben pedig a zenekar játszik andalító melódiákat.

Az ilyen jelmezes ünnepélyeknek rendszerint nagy közönségük van s a multság, mely velük jár, fölötté szórakoztató.

Mangra végzetes sajtópöre.

(Az igaznak bizonyított vádak.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 25.

A temesvári törvényszék ma hozott végzést, elmondhatni, *Mangra* Vazulra nézve végzetes végzést abban a rágalmazási pörben, melyet az aradi megválasztott püspök indított *Maglasiu* Emánuel hírlapíró ellen a temesvári törvényszéknél.

A temesvári vádtanács döntése hatalmas fegyvert ad azok kezébe, kik *Mangra* megerősítése ellen küzdenek. Kérdés azonban; szükség van-e a vádtanács mai döntése után további küzdelemre, mert egy ilyen kompromittáló ítélet, mint a mai, egymaga is elegendő arra, hogy megpecsételje a *Mangra* Vazul sorsát.

Temesvárról kapjuk ugyanis az éjjeli órákban azt a szenzációs táviratot, hogy a temesvári törvényszék *vádtanácsa* ma hozott döntést *Mangra* Vazulnak a *Maglasiu* Emánuel aradi hírlapíró ellen rágalmazás miatt indított sajtópörében. Ez a döntés annál is inkább szenzációs, mert a vádtanács *megszüntette az eljárást Maglasiu ellen*, azzal az indokolással, hogy a vizsgálat eddigi adataiból a *Mangra* ellen felhozott vádak *igaznak, bizonyítottaknak látja*.

A szenzációs vádtanácsi határozatról, mely immár megpecsételte *Mangra* Vazul sorsát, a következő részleteket hozza a táviró:

A temesvári törvényszék *vádtanácsa* ma délelőtt foglalkozott *Mangra* Vazul megválasztott aradi román püspök sajtópörével, melyet a püspök a *Controla* című temesvári lap, illetve ennek munkatársa *Maglasiu* Emánuel aradi hírlapíró ellen indított.

Az inkriminált cikkeben *Maglasiu* azzal vádolta *Mangrát*, hogy *erkölcstelen, botrányos életmódot folytatott, hogy egyházi javakból sikkasztott és ezek egy részét eltulajdonította, hogy Goldis* püspök halálos ágyához férközve, őt avval kizozta, hogy megőrült, továbbá, hogy a memorandum-pör idején itt Aradon nyílt utcán inzultáltak, hogy egyházi célokra gyűjtött pénzekkel nem számolt el és több efélével.

Maglasiu, a sajtópör vádlottja, késznek nyilatkozott arra, hogy vádjai igazolására *teljes bizonyítékokat* mutat fel. Többeket, ezek között nőket is nevezett meg tanukul.

Miután köztisztviselőről volt szó, a vádtanács elrendelte a legszélesebb körű bizonyítást és *Maglasiu* ma elő is állott bizonyítékaival.

Gerdanovich Sándor dr. ítélő táblai bíró volt a vádtanács elnöke; *Wlassich* törvényszéki bíró és *Menczer* dr. albíró a szavazók.

Maglasiu védőjével, *Fáy* Ignác dr. ügyvéddel jelent meg, *Mangrát* pedig *Suciu* János dr. aradi ügyvéd képviselte.

Fáy dr. két órás beszédben azt az ál-

laspontját védelmezte, hogy a cikk adatai *bebizonyítottaknak* tekintendők. *Suciu* dr. másfél órás beszédben igyekezett a védő érvelését meggyengíteni.

Délután három óra volt, mikor a vádtanács kihirdette a végzést. Ekkorra már nagy néptömeg gyűlt a törvényszéki palota elé, és izgatottan várták a vádtanács határozatát. A határozat az, hogy *Mangrát vádjával elutasították és az eljárást Maglasiu ellen a perrendtartás 264. §-a értelmében megszüntették*.

A vádtanács indokolásában kiemeli, hogy a *Mangra* ellen felhozott vádak *bebizonyítottaknak* tekintti és azt találta, hogy a *vádlott teljes jóhiszeműséggel járt el, mikor az inkriminált cikket írta*.

Mangra ügyvédje, *Suciu* dr. a végzés ellen a táblához felebbezett.

A vádtanácsnak ez a döntése óriási súlylyal bír. Ezek után biztosra lehet venni, hogy *Mangrától* most már csakugyan nem lesz sem aradi, sem másféle püspök.

MULATSÁGOK.

(=) A kurticsi ifjúság felyő hó 22-én, a szegénysorsu iskolás gyermekek téli felruházására kedélyes jótékonycélú táncmulatságot rendezett, melyen a következő hölgyek vettek részt:

Asszonyok: Aszod Lajosné, Bleier Mórné, Deutsch Jakabné, Fischer Mórné, Giesner Arnoldné, Kohn Lajosné (Arad), Kerpel Albertné, Merkler Manoné, Merkler Gyuláné, Markovics Mórné, Merkler Vilmosné, Maurer Ödöné, Merkler Mórno, Szalay Gyuláné, Számet Mórno, Schärfer Sámueiné, Schlee Sándorné, stb.

Leányok: Deutsch Janka és Jolánka, Kerpel Rózsika, Markovits Katinka, Merkler Franciska és Etelka, Pichler Paula (Arad), Schweiger Hermina (Tornya), Világ Rózsika és Hermina, stb.

A színház hárem-basája.

(Leleplezések egy igazgatóról.)

Arad, november 25.

Egy apró budapesti ujság akadt ma véletlenül a kezünkbe. Ebben ugyancsak cifra dolgok vannak elmondva *Szalkay* Lajos miskolci színigazgatóról azzal a feltűnő címmel, a mit mi is e cikk élére tettünk. De érdekel e közlemény bennünket azért is, mert több, *Aradról* elszármazott színész és színésznő keserves sorsa van ott felpanaszolva. Szerepel benne többek közt *Haller* Irma, *Pály* Nina, valamint a *Leszkay*-rezsím idejéből jól ismert táncos-pár: *Szigmund Ferri* és *Hegy* Kornélia.

A hosszú cikkből, a mely szinte reprodukálhatlan kifejezésekkel van megírva, bemutattunk kellő simitás után egy-két részletet:

A magyar színészek törvénye csupán és kizárólag az igazgatóknak ad jogot, csupán az igazgatók érdekeit mozdítja elő, míg a szegény színészeknek nincsen joguk, nincsenek érdekeik. A törvények úgy vannak összeállítva, hogy az ugy alkalmazható, mint ahogy akarják. És természetesen van igazgató, aki ezen bőven adott jogokkal visszaél.

Egy ilyen disz példányt kell bemutatnunk *Szalkay* Lajos miskolci színház igazgató személyében, kinek viselt dolgai türethetetlenek. A legszemtelenebb módon könyörtelenül a nyomoruságba taszítja a szegény színészeket, akik természetesen nem tehetnek semmit, mivel szerződésük 5. §. értelmében az igazgatónak joga van ehhez.

Ez említett paragrafus szövege ez: „szerződés első hónapjában az igazgatónak jogában áll felmondani a szerződést, ha az illető színész vagy színésznő az igazgató várakozásának nem felel meg.” Igen ám, de az igazgató egysze-

rűen rásúti az illető színészre vagy színésznőre, hogy ez vagy az nem felelt meg az ő várakozásának és így szezon közben szőinek bocsátja.

Szalkay Lajos miskolci színigazgató, az idei rövid nyári szezon alatt, nem kevesebb mint 28 színész és színésznőnek mondott fel, vagy bánásmódjával szerződészegesse kényszerítette őket. Névleg a következők: Keleti Juliska, Kornai Margit, Széll Gizella, Jezerniczky Sári, Pataki Riza, Cserei Irma, Sárosi Paula, Váradi Jolán, Daczó Vilma, Szegedi Zelma, Sziklai Szerena, *Pály* Nina, Deéri Blanka, Szelestei Eiza, *Szigmund Ferri*, *Hegy* Kornélia, Szentiványi Sándor, Morti Ede, Somlár-Tihanyi Miklós, Kaczián Viola, *Haller* Irma, stb.

Pály Nina országszerte ismert primadonát üldözi a végte enségig csak azért, mivel *Szalkay* hat primadonnát szerződtetett s az sok neki, tehát sorba próbálkozik elüldözni vagy egyiket, vagy másikat. *Pály* Nina bete lett, majdnem egy hétig feküdt bórghurutban s mindezekért az igazgató közel negyven vádat akasztott a nyakába, holott hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolta betegségét s így *Pály* Ninát a *Szalkay* markában levő színházi bíróság, mely áll három színészből, elítélte 384 koronára, aztán *Szalkay* felmondott neki. A kínos ügy mégis huzódik. *Sziklay* Szerenát a Magyar Színházról csalta el, hova három éves szerződés kötötte. Most a hangcsökkenést hozta fel okul s felmondott neki, de *Sziklay* Szerena jurt kért, mely színházi tagokból áll. Természetesen elbocsátották. Ekkor *Szalkay* Sziklai Szerenának fél gázsit kínált, amit *Sziklay*, szezon közben lévén, sirva elfogadott.

Sigmund Ferri a Magyar Színházról ismert táncművészt, ki különben a bécsi opera első balett-táncosa volt, ide csalta, s minden ok nélkül felmondott neki. *Hegy* Kornéliát, *Sigmund* menyasszonyát aljas géretekkel akarta elcsábítani s ennek eredménytelenségét tulajdonképeni oka annak, hogy e táncospárnak távoznia kellett.

Kornay Margit énekesnőt, kit mindenütt a tisztességeért tisztelnék és becsülnek, szintén aljas dolgokra akarta felhasználni s mivel ez nem sikerült neki, elvette eddig játszott szerepeit azzal a kijelentéssel: „ha nem, ugy én sem” s így most ugyszólván a karban használja. Később azzal az ajánlattal jött *Szalkay* hozzá: „ha a színházi bizottság egy tagjának megadja magát, ugy visszaadja szerepeit”.

Keleti Juliska színésznő és *Virág* Ferenc komoly szerelmi viszonyban állottak egymással. Erről tudomást szerezvén *Szalkay* piszkos bánásmódjával szerződésbontásra kényszerítette a leányt azzal a kijelentéssel, hogy színésznek nem tart szerepöt. *Széll* Gizellát társalgási színésznőnek szerződette és hősnői szerepekben léptette föl s mivel aljas kivánságának nem engedett, felmondott neki s elbocsátotta.

Horti Ede kóristának (ami még Magyarországon nem történt meg) felmondott, csak azért, mivel Miskolcon van egy rokona, aki pincér. *Daczó* Vilma színésznőnek tavaly télviz idején mondott fel. *Daczó* Vilma, mint hat éves színésznő restelte volna, ha ezt megtudták volna, tehát ott maradt a városban, ügyvédeknek és üzletekben dolgozott írásbeli munkát csekélyebb összegért, melyből hónapokon át tengette szalonnán és kenyéren életét. *Pataki* Rizát, *Váradi* Jolánt szintén elüldözte aljas kísérletezéseiével.

A társulatnál az igazgatónak vagy tiz rokona van s ha ezeknek nem nyálják a tagok a talpukat, ugy röviden végeznek a színészekkel.

Még ez tizedrésze sem annak, mit itt követnek el a szegény magyar színészekkel. — Egész bünkronikát lehetne összeállítani azokról a rettenetes dolgokról, melyek itt végbemennek s melyekről a nagy nyilvánosság éppen semmit sem tud.

Szalkay Lajosnak gyűjtöttek 1894-ben országszerte s most ez a köszönet érte. Abból a 800 forintból, melyet országos gyűjtés utján juttattak neki, kovácsolja a gyilkot a szegény magyar színészek kiirtására. Igen kiirtására, mert aki itt sokáig van, abból kiölnék minden emberi érzést, jóindulatot, kedélyt, ambíciót s koldussá degradálják, a magyar színészetet pedig lesüllyesztik a pocsolyába, természetesen csak itt ennél az igazgatónál.

Az aradi Kossuth-ünnep a járásbiróság előtt.

(A ki nem fizetett számlák.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 25.

Az aradi járásbiróság előtt, Heller Mór al-bíró tárgyalási helyiségében érdekes pörben fognak döntést hozni holnap.

Az Aradon szeptember 19-én megtartott Kossuth-ünnep hazafias lelkesedése a pör tárgya. Nem tévedés ez, hanem valóság, igaz, komikus valóság.

Az érdekes polgári pör előzménye a következő:

Mikor az aradi szabadelvű és függetlenség párt megünnepelni készült Kossuth születése napjának századik évfordulóját, a függetlenségipártnak az az ötlete támadt, hogy a két párt együttesen üljön meg a nagy ünnepet. A szabadelvű párt az ajánlatot készséggel elfogadta s egy bizottságra hárult a feladat, hogy az együttes ünnepelés részleteit megállapítsa. Együttal minden párt a maga részéről 800 koronát ajánlott föl a hazafias célra.

A megállapodás sikerült. Lampionos szerezés, fáklyásmenet, banket és népiünnep volt a következménye a közös megállapodásnak.

Természetes, hogy ez a lelkesedés pénzbe került, ma pedig kiderült, hogy ennek a lelkesedésnek az árát az egyik szállító még nem kapta meg.

Bizonyára feledékenységből történt, hogy Barthel Ernő aradi mézesbábos még nem kapta meg pénzét azokért a fáklyákért, melyeket a Kossuth-ünnephez adott. Ezért beperelte az ünneprendező bizottságot 160 korona erejéig, mint a mely összegért a fáklyákat a bizottság tőle kialkudta.

Ebben a pikáns ügyben holnap délelőtt lesz a tárgyalás Heller Mór al-bíró előtt. Érdekes, hogy a felperes keresete ifj. Neuman Adolf és társai alperesek ellen szól. A többi alperes: Tagányi István, Müller Károly, Tedeschi Viktor, Vizer Lajos, Péterffy Antal, Kiss Ferenc, Faragó Béla és Robitzek Agost dr. szintén elég „jó” arra, hogy nem inszolvencia az oka annak, hogy Barthel a 160 koronáját még nem kapta meg.

Igy lett pör tárgyává az a nemzeti lelkesedés, melylyel égő, de kifizetetlen fáklyák alakjában hódolt Arad közönsége a nemzet legnagyobb fiának.

HIREK

Atléta-hölgyek.

— Az Aradi Atlétikai Klub üléséből. —

Arad, november 25.

Ma délután atléta-hölgyek avattak fel Aradon egy-néhány szép asszonyt és szép leányt. Ulást tartott az Atlétikai Klub választmánya s ennek legérdekesebb eseménye az volt, hogy felvettek tiz előkelő aradi lányt és asszonyt a klub tagjainak sorába.

Ez az esemény természetesen nagy élénkséget visz a Klub életébe, amely egyébként is a kaszinó megnyitása óta hatalmasan fellendült. A nő-tagok felvétele új dolog a sport-egyesületek körében, de nem cél nélkül való. Az Atlétikai Klub ugyanis a nyáron lawn-tennisz pályákat is fog építeni a sporttelepen s üzni fogja hölgy tagjai kedvéért ezt a sportot is. Addig is azonban, míg ennek az ideje elkövetkezik, a ping pong játékot rendezték be a klub kaszinójában.

A mai választmányi ülés szinte lelkesedéssel fogadta a klub tagjai sorába azokat a hölgyeket, akik Uray József gyűjtőívén felvé-

teire jelentkeztek. Az atléta-hölgyek névsora ez: Bozóky Mátyásné, Frint Olga, Kugler Lala, ifj. Kristyóry Jánosné, Mihajlovits Flóra, Révay Kálmánné, Szalay Lenke, dr. Szalay Károlyné és Vannay Janka.

Tárgyaltak az ülésen az ideai farsang legelőkelőbb és legnagyobbjának ígérkező táncmulatságáról: az atléta-bálról is. A vigalmi bizottság jelentette a választmánynak, hogy sikerült a bál napjára vonatkozólag megállapodásra jutni a luteránus bál rendezőségével aként, hogy az utóbbi átengedte a január 3-át az atléta-hölgyeknek, ezek pedig megígérték, hogy a csere ellenében a január 10-én megtartandó luteránus bál sikere érdekében közreműködni fognak.

A klub rendes tagjai sorába a következőket vette föl a mai választmányi ülés: Csáklány Sándor járásbíró, Embey Iván, Passitny Bonaventura, Sándor Ede, Radány Dezső dr., Mistéth Sándor, Bottko István, Gebhart István, Brogyányi Kázmér, Bölöny Béla, Vecsey Jenő, Bozóky Mátyás dr., Szántó Gyula, Szimán József, Joanovits Sándor, Hacskó Jenő, Kovács Gyula és Szabó István. Pártoló tagokul: Fehér Alfrédet és László Józsefet.

Végül Beniczky Kálmán, a klub gazdája tett jelentést a választmánynak a kaszinó-élet örvendetes élénkségéről és erősödéséről.

— **A király betegsége.** Bécsben, mint lapunknak táviratozzák, ma valósággal rémhírek terjedtek el a király állapotáról. Ezzel szemben hivatalos helyről azt jelentik, hogy Ő felsége állapota *folyton javul*; a király ma délután is íróasztalánál dolgozott.

A király betegségeiről a F. M. mai számában a következőket írja: Feltétlenül megbízható forrásból olyan hírt kapunk, mely nagyon ellentétben van a király állapotáról a nyilvánosság elé bocsátott megnyugtató értesítésekkel. Ezek a hivatalos eredetű értesítések a király gyöngéledését egyszerű rheumatikus bántalomra vezetik vissza, amely már mulóban van; ezzel szemben a valóság az, hogy a király betegsége sokkal súlyosabb. Neusser tanár, a bécsi egyetem nagy hírű orvosprofesszora, akit a király baja felől véleményadásra szólítottak fel, megállapította, hogy a király *vesebajban szenved*. Az, hogy a királyt, mint a hivatalos értesítések is mondják, derékfájás bántja, nagyon jól összeegyeztethető ezzel a diagnózissal.

— **A Nemzeti Múzeum ünnepe.** A Nemzeti Múzeum holnap ünnepli meg alapításának századik évfordulóját, amely nagy ünnepséggel lesz egybekapcsolva. Az ünnepen leplezik le a múzeum megalapítójának: Széchenyi Ferenc grófnak a szobrát is. Mint budapesti tudósítónk táviratozza, Szalay Imre miniszteri tanácsos, a múzeum igazgatója, az ünnepségek bevezetőjeképp ma fényes estélyt adott, melyen a politikai közélet, a tudományos világ s a társadalom előkelőségei nagy számban voltak képviselve. Jelen voltak a kabinet tagjai is, élükön a miniszterelnökkel, ugyancsak az összes követségek. Az estélyt a múzeum fényesen kivilágított kupola-termében tartották. Az estély folyamán Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter tudatta Szalával, hogy neki a király a *Szent István rend kiskeresztjét* adományozta s az erre vonatkozó legfelsőbb kézirat a hivatalos lap holnapi számában fog megjelenni.

— **Weitzer János sirholtja.** Sieber Ede, a Weitzer János végrendeletének egyik végrehajtója levelet írt a városához, melyben arról értesíti *Institoris* Kálmán polgármestert, hogy egy gráci kőfaragó ajánlatot tett neki arra, hogy Weitzer János sírja fölé emlékkövet és sírboltot épít *harmincöt ezer korona* költséggel. A város

dr. *Steinhardt* Mór t. főügyész utján arról értesítette Sieber Edét, hogy mindaddig míg a hagyaték ügye bírósággal rendezve nincs, a város annyira nem merülhet bele a dologok érdemébe, hogy 85,000 koronás kiadásokat tegyen. Azt a 3000 koronát, amennyibe Weitzer sírhelye kerül, a gráci hagyatéki bíróság utalványára kifizeti a város.

— **Az első ebéd.** A hideg idő beálltával ismét átvette gyámolító, humanus szerepét a jótékonyosság. Aradon is akcióba lépett az az egyesület, mely évek óta báláramelőtő kitartással oszt ingyenebédeket a szegénysorsu iskolásgyermekeknek. Holnap, szerdán délben nyílik meg a szegény tanulókat segélyező egyesület ingyenes konyhája a polgári iskola épületében. Holnap lesz az első ebéd, melyet a tehetősberek fölöslegeiből nyújtanak a szűkölködő, iskolás fiuknak. Erre az egyesület elnöksége a következő meghívást teszi közzé:

Az aradi szegény tanulókat segélyező egyesület holnap, szerdán déli tizenkét órakor osztja ki istápoltságait — ezen idényben — az első ebédet, melyhez az egyesület összes tagjait, valamint minden emberbarátot tisztelettel meghívja: özv. *Hauser* Károlyné, egyesületi elnök. A szegény tanulókat konyhája a tempom-utcai fiúiskolában van.

— **Ezüst lakodalom.** *Tenner* Lajos, az aradi közúti vasut vezető-igazgatója ma ünnepelte szűk családi körben ezüst lakodalomát. A szép családi ünnepélyre összegyűlt a vidékről is a család minden tagja és együtt ünnepelték a közélet terén kiváló munkásságot kifejtő jubiláns férjet és a jótékonyág gyakorlásában oly önzetlenül és áldozatkészséggel működő, hitvesi fényes tulajdonságokban bővelkedő nejét. A nap folyamán a család sok jó barátja és tisztelője jelent meg az ünnepelteknel és szívből üdvözölték őket.

— **A román kongresszusi választások befejezése.** A gör. keleti román egyházmegyék egyetemes kongresszusára befejezték az aradi román egyházmegye területén a választásokat. Ezeknek eredménye a következő: a világi kerületekben megválasztottak: Aradon: *Petrovits* Aurél, Radnán: dr. *Suciu* János, Borosjenő: *Feijer* György, Buttyin: *Goldis* Vazul, *Halmágy*: *Trutia* Péter, *Belinc*: *Gál* József, *Lippa*: *Mocsonyi* Zeno, *Világos*: *Russu-Siriánu* János, *Kisjenő*: dr. *Velics* Mihály, *Gyula*: dr. *Onku* Miklós, *B-Komlós*: dr. *Opreán* Nesztor, *Temesvár*: *Rotáriu* P., *Vinga*: *Babes* Vince, *Birkis*: *Tomici* V. A Hamsea-párt nyert egy kerületet és veszített kettőt *Suciu* János és *Tomics* megválasztása által. Az egyházi kerületekben megválasztottak: az arad-radnai kerületben *Beles* Vazul, a világos-borosjenői ben *Gurbán* Konstantin, a buttyinhalmágyi kerületben *Gróza* J., a kisjenő-gyulai-ban dr. *Traleszku* János, a temesvár-komlói kerületben dr. *Putics* P. és végül két kerületben: a lippaiban és a birkisiben megválasztották *Hamsea* Agostont. A nagyváradi konzisztórium területén *Mangra* Vazul Nagyváradon, *Pap* Ignácot pedig Vaskón választották meg.

— **A motorkocsi felülvizsgálása.** Az arad-csanádi vasutak motoroskocsiját műiparilag e hó 29-én, szombaton fogja felülvizsgálni a magyar vasuti és hajózási felügyelőség. Ha a műtanrendőri próba sikerrel fog járni, ami előre láthatólag kétségtelen, akkor a kocsi rendes közlekedését december hó 3-án megkezdi.

— **A katonaság köréről.** A király megengedte, hogy *Lévay* Sándor cs. és kir. 38 ik gyalogezredbeli főhadnagy viselt tiszti rendfokozatáról leköszönhessen. *Silbermann* Áron tartalékos segédorvos-helyettes a közös hadügy-miniszter a cs. és kir. 38-ik gyalogezredhez osztotta be.

— **Az üzletvezetőségek székhelye.** Szegedről jelenti tudósítónk: *László* Gyula köztörvényha-

tósági bizottsági tag azt az indítványt terjeszti a novemberi közgyűlés elé, hogy utasítsák a tanács, szerezzen meggyőződést arról, mennyiben felel meg az a hír a valóságnak, hogy a mostani kilenc üzletvezetőséget öt vasúti igazgatósággá vonják össze. Mivel ez a hír aggodalmas, László Gyula utasítani kéri a tanácsot, hogy kísérelje figyelemmel az ügyet, tájékoztassék a hír valósága felől és szükség esetén tegyen előterjesztést, hogy a törvényhatóság tekintélyének egész súlyával emelje fel szavát az üzletvezetőség meghagyása érdekében.

— **Csongrád protestál.** A képviselőház, mint tudjuk, a jelen országgyűlési ciklus tartamára felfüggesztette a *csongrádi* kerület képviselő küldési jogát. Csongrád lakossága valahogy már belenyugodott volna ebbe a különleges állapotba, az ujonnan szervezett szociáldemokrata-párt azonban mindenáron protestál a határozat ellen. Mint egy mai táviratunk jelenti, ebben a tárgyban népes és zajos gyűlést tartottak, a melyen kimondták, hogy az országgyűlési függetlenségi pártot megkérik, járjon el ügyükben és eszközölje ki a képviselőküldési jog visszahelyezését.

— **Kosárfonó tanfolyam Apateleken.** A földmívelésügyi miniszter Apateleken községben államköltségen kosárfonó és kötő tanfolyamot létesít abból a célból, hogy a munkásnépet keresethez juttassa. Egy apateleki birtokos, *Lówy Márk* a tanfolyam előmozdítása érdekében tantermet, raktárt és a munkavezető részére lakást díjmentesen engedett át. A lakosság élénken érdeklődik a tanfolyam iránt s máris szép számban van jelentkező.

— **Lelkész-beiktatás.** *Dragansa* Miklós gal-sai gör. kel. lelkész a napokban iktatták be hivatalába. *Popovits* György világosi esperes akadályozva lévén, helyette *Leuka* Fülöp pánkotai lelkész végezte a beiktatást.

— **A ki a vőlegénye elől szökik.** *A M. Estilap* mai száma közli az alábbi hírt: A lapok a minap megírták, hogy *Blaha* Károly aradi mérnök jelentést tett a rendőrségnek, hogy menyasszonya, *Kontros* Mária, vecseklői tanítónő, a kivel e hó 18-án kellett volna megesküdni, eltűnt. A rendőri nyomozat megállapította, hogy *Blaha* elferdítve adta elő a dolgot, mert a valóság az, hogy *Kontros* Mária a vőlegénye elől szökött meg, a ki őt szerelmével üldözte. Különbösen *Blaha* nem is vehette volna el *Kontros* Máriát, mert még nincs elválva első feleségétől. *Kontros* Mária a napokban levelet írt Budapesten lakó nővéréhez, melyben panaszkodott a miatt, hogy *Blaha* elől valóssággal szökni kénytelen. *A M. E.* e hírére *Blaha* Károly annak közlésére kér meg bennünket táviratban Budapestről, hogy a reá vonatkozó újabb közlemény valótlán.

— **Halálozás.** *Reiner* David m. pécskai birtokos, megyebizottsági tag és takarékpénztári igazgató este 62 ik évében elhunyt.

— **Öngyilkos fiatalasszony.** *Gábor* András aradi kömüvesegéd fiatal 18 éves felesége: *Vasniczka* Jozefa, tegnap délután öngyilkossági szándékkal *marólugot* ivott. *Pogay* Lajos dr. főorvos nyújtotta az öngyilkos-jelöltnek az első segínyt, *Rimanóczy* Zsigmond rendőrtiszt pedig mentőkocsin a kórházba szállította *Gábor* Andrásnéét. A fiatal asszony sérülése olyan súlyos, hogy kihallgatni nem lehetett s így tetének okát sem tudják. Az asszony férjétől különválva élt.

— **Kihazasítási jutalékok.** Az aradi izr. kihazasító egyesület *Kohn* S. N. elnöke alatt tartott választmányi ülésén négy leánynak egyenként háromszáz korona kihazasítási jutalékot szavazott meg. Ezen összeggel az egylet az idén kilenc leánynak háromezer korona jutalékot adom nyozott.

— **Betörés a klinikán.** Budapestről jelenti tudósítónk: Tegnap délután az üllői-uti klinika fogászati osztályának a műtermét tolvajkulcs-csal felnyitották és egy asztalfiókban elhelyezett 1610 koronát elloptak. A rendőrség nyomozza a tolvajokat.

— **Pénzhamisító lelkész.** Lugosról jelentik: Az Almásyvölgyön az utóbbi időben nagy mérvben elszaporodtak a hamis husz koronás papír- és hamis öt koronás ezüstpénzek. Különös éber figyelemmel kísérte ezt a dalbocsei csendőrség s nyomozta is állandóan. Körülbelül egy hónappal ezelőtt történt, hogy tetten érték az egyik ottani gör. kel. lelkészt, hogy hamis pénzzel fizet. Akkor a lelkész kivágta magát azzal, hogy kapta másoktól. A lelkészt azóta éberrel ügyelte a csendőrség s mert alapos gyanuja volt, hogy nem egészen ártatlan a dologban, a napokban házkutatást is tartott nála. A kutatás eredménye az volt, hogy *Gonza* János uppsopói lelkésznek két darab hamis huszkoronás és egy darab hamis ötkoronást talált a csendőrség. *Gonza* letartóztatták s a bozovicsi királyi járásbírósnak adták át. A vizsgálat folyik.

— **Megégett család.** Szörnyű halált lelt tegnapelőtt, mint Temesvárról írják *Horvát-Csene* határában egy szegény kubikos, *Moldován* Jánosnak a családjá. Egy rőzséből s földből összetakolt kis kunyhóban húzódott meg *Moldován* feleségével s három kis gyermekével. Éjfél tájban a kunyhó ismeretlen okból kigyulladt s mire *Moldován* fölébredt s övének megmentésére gondolhatott volna, mindnyájukat lángtenger vette körül. Mégis sikerült, bár súlyos égett sebekkel, magát, nejét és legidősebb gyermekét kivonszolni a tüzből; két kisebb gyermeke azonban odaégett s csak holttestüket találta meg a tüzes törmelék közt.

— **A 324-es számú telefont** mindenki használhatja, hogy Portertől cipőválasztékot kérjen, melyet a cég azonnal házba küld, a legolcsóbb árák mellett. Különösebb elvárásokat *Portier* Vilmos Nagy Aruháza. Sikkes forma, jó felsőbőr, egészséges, erős talp. Tegyen próbát mindenki, s biztos, hogy ezentul mindig ott felezi szükségletét. A híres amerikai *Sturm* Sziperek elpusztíthatatlan sárcipők rendkívül jutányos áron szintén kaphatók a Szabadságtéren *Portier* Vilmos Nagy Aruházában.

— **Dentolin fog crème** a legkedveltebb fogszépitő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

Kiirtott család.

(A tanítóné rémtette.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, november 25.

Szörnyű és pártját ritkító eset történt tegnap a sárosmegyei Tinta községben. *Konecsni* János tanítónak a felesége *borotvával elvágta három kis gyermekének a nyakát* és a szegény áldozatok, kik közül a legidősebb hat éves, a második két éves és a harmadik három hónapos volt, pár pillanat alatt *kiszennvedtek*.

Az eset előzményeit és lefolyását a helyszíne nére kiment vizsgáló-bizottság a következőkben állapította meg:

Tintán az idén új iskolát építettek, a melynek számadásait a tanító végezte, anélkül azonban, hogy pénzt kérelmet volna és felelősségei tartozott volna. Három héttel ezelőtt megállapították, hogy az építés számadásai az előirányzatnak nem egészen felelnek meg s e miatt egy szakbizottság felülvizsgálta azokat.

A gyöngye szervezetű, ideges, vérszegény *Konecsni* aggódott a miatt, hogy a különben teljesen ártatlan férje kellemetlenségnek lesz kitéve s a számvizsgálat alkalmával hallgatózott az ajtó előtt. Rémképeket látó lelkét még jobban felizgatta az ajtón keresztül kihallatszott szó, a mit a bizottság egyik tagja ejtett ki, így fenyegetvén meg a tanítót:

— Mindnyájatokat elzaratlak!

Ettől kezdve a szerencsétlen asszony foly-

tonosan férjéért aggódott, a ki hiába igyekezett őt megnyugtatni, mert hiszen az iskolaépítés pénzügyeiben semmi része sem volt. Már-már úgy látszott, hogy *Konecsni* is megnyugszik. Ma reggel nyugodtan látott napi háziéteendői után. Férje eltávozott hazulról, — mert mint mondá, — a jegyzőnek segédkezni fog az ad-behajtás körül. Alig hogy a férje eltávozott hazulról, a boldogtalan asszony három kis gyermekével bezárkózott a szobába s egymásután elvágta nyakukat férje borotvájával.

Tíz óra felé hazajött férje s miután a lakást bezárva találta, rosszat sejtett, a létrát az ablakhoz támasztotta s így hatolt be a lakásba. Borzasztó látvány tárult eléje. Felesége feledt arccal, borotvával a kezében állott a szoba szögletében s előtte vértócsában boltan hevert a három kis áldozat.

Az asszonyt letartóztatták és bekísérték az eperjesi ügyészség fogházába, a hol a törvényszéki orvosok elmebeli állapotát vizsgálják. Az asszony most normálisan viselkedik. Tette borzasztóságának tudatában van. Azt mondja, hogy önmagát is el akarta pusztítani, de férje időközben hazajött és megakadályozta az öngyilkosságban.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Testvérgyilkos az esküdtsek előtt | *Baska* György bűnügyében ma folytatták a tegnap megkezdett esküdtszéki tárgyalást. Dél előtt *Parocz* Gyula dr. és *Aussterweil* László dr. terjesztették elő orosi véleményüket, mely szerint a vádlott testvéreinek meggyilkolása alatt nem volt akarat elhatározási képességének birtokában. Délután került a sor a párbeszédre. *Domokos* László kir. ügyész a vádlott bűnössége mellett érvelt, s előre megfontolt büncselekményt lát fennforogni. *Éles* Béla dr. védő érdekes és ügy jogi alapokra, mint az érzelmekre támaszkodó beszédekben vitatta a vádlott ártatlanságát. Ítélethezatal holnap, szerdán lesz.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Tőzsdei visszaélések a termésbecslésekkel.** Temesvármegye gazdasági egyesülete, mint Temesvárról jelentik, *Ambrózy* Gyula br. elnöke alatt igazgató választmányi ülést tartott, amelyen *Deutsch* Andor alelnök és *Molnár* Viktor főispán javaslatára, a következő indítványt fogadták el: „Tekintettel a hivatalos és egyesek által készített termési statisztikák közötti különbséggel üzött visszaélésekre, melyek által a gazdaközönség nagy kárára a közvéleményt félrevezetik, az egyesület fölterjesztést intéz a kormányhoz, hogy a magánstatisztikák közreadását tiltsa el. Együttal minősítse az egész eljárást kihágásnak, amelyet, mint büntetendő cselekményt, hatóságilag üldözzenek s érzékeny pénzbüntetéssel sujtják.“

A *P. H.* mai számában kifigurázza ezt a különösen hangzó határozatot s „*Lex Deutsch*“ cím alatt a következő tréfás törvény-formát közli róla:

§ 1. A ki Magyarország bármely vidékén a szántóföldeken járkal és eközben a növényzetet nézegeti, ötven koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sujtandó; visszaesés esetén nyolc napig terjedhető elzárással.

§ 2. Az országban közlekedő vasutak kötelesek a coupekban át nem látszó ablakokat alkalmazni, nehogy az utasok a vonatból kiemelhessék a vetéseket. Ennek meg nem tartása esetén a vasut koncessziója megvonandó.

§ 3. Háromszáz koronáig terjedhető bírsággal büntetendő: a ki nemcsak megsemmisíti a termőföldet, hanem a várható hozamat fölbecsüli.

§ 4. Aki másokkal közli taksalásait, két hétig terjedhető elzárással fenytendő.

§ 4. Egy hétig terjedhető fogházzal és tíz évi hivatalvesztéssel büntetendő, aki magán-termésbecsléseit a sajtó útján teszi köze.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 25

Debitőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 28.000 métermázsza került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonaemkek nyugodtak. Időjárás hideg.

Kétfősede. Berlin %, páris 10-el olcsóbb.

Zárhat 12 órákor:

Buza 1903. áprilisra	7.70—7.71
Rozs 1903. áprilisra	6.68—6.69
Zab 1903. áprilisra	6.38—6.39
Tengeri 1903. májusra	5.78—5.79
Repce augusztusra	11.95—12.05

Zárhat 5 órákor:

Buza 1903. áprilisra	7.66—7.67
Rozs 1903. áprilisra	6.64—6.65
Zab 1903. áprilisra	6.36—6.38
Tengeri 1903. májusra	5.77—5.78
Repce augusztusra	—

Zárhat 5 órákor:

Osztrák hitelrészvény	668 50
Magyar hitelrészvény	702 —
Leszámitolókban részvény	440 —
Rima-Murányi vasúti részvény	471.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	690 50
Közuti vasút	613.50
Városi villamos vasút részvény	327 —

NAPIREND.

November 26. Szorda. Róm. kath. naptár: Konrad. — Protestáns naptár: Konrad. — Görög-keleti naptár (november 13.): Ar. János. — A nap két 7 óra 6 percek, nyugozik 3 óra 57 percek. — A hold két 3 óra 9 percek, nyugozik 2 óra 10 percek.

Közlöny-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekiye-muzeum helyisége mellett, Gósterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradról küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhébb, boros, északon, nyugaton, sok helyütt csapadék.

November 26. A városi arvház igazgató-választmányának ülése délután 4 órákor (Városház.)

November 27. Az aradi ipar- és neptank részvénytársaság rendkívüli közgyűlése délelőtt 11 órákor. — Az aradi vidéki tanítóegylet aradi fiókbizottságának havi ülése délelőtt 9 órákor (Templom-utcai fiúiskola.) — Iskolaszéki ülés délután 4 órákor.

Nemzeti színház.

Bérlét 57. sz.

Páratlan.

Szerdán, 1902. évi november hó 26-án:

DANCZKAY SAROLTA mint vendég:

Troubadour.

Opera 4 felvonásban. Irta: Camarano Salvator. Zenéjét szerző: Verdi József. Olaszból fordította: Nádaskay L.

SZEMÉLYEK:

Luna gróf	Szabó József.	Manrico	Bejczy Gy.
Leonora	Danczkay S.	Fernando	Juhász S.
Inez	Fekete A.	Azuczena	Répásy G.

Kezdete este 7 órákor.

REGÉNY-CSARNOK.

A róma-párisi expressvonal.

— Angol regény. —

Fordította: Ritt Gyula.

(19)

(Folytatás.)

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

A három hivatalnok előbb az ablakot vette figyelmes vizsgálat alá. A kocsi külseje egészen piszkos volt, némely helyen megszáradt sárcsomók mocskították. A kis főnök, mint ahogy a tábornok kifejezést adott gyanujának kéz és lábnyomokat keresett. A kocsi oldalán semmi különös nem vettek észre, itt, ott volt ugyan valami karcolás, de ezeket távolról sem lehetett gyanús pontoknak minősíteni. Rövid vizsgálódás után a biztos egészen közel jött a kocsihoz és az ablak alatt valami piszkos barnának látszó pontot kezdett megnevedesített ujjával dörzsölni. Figyelmes szemlélésnél ezek a foltok jobban kitűnnek a kocsi piszkójából és csakis az ablak és a tető között voltak találhatóak.

— Nem esküszöm meg rá, de azt hiszem, hogy vér, — szóit a biztos ahogy ledörzsölte a kis foltot.

— Mit mond? Vér! — kiáltott fel a rendőr-főnök és a zsebéből elővett nagyítóval elkezdte vizsgálni. Kollega ur, nézzén csak ide, hm, mi, . . . no mit szól hozzá?

— Azt hiszem, hogy vér, de határozottan csak egy vegyész állíthatja.

— Most már a helyes nyomon vagyunk, abban biztos vagyok. Hozzatok egy létrat! A különös francia létrat, mely fönt egészen keskeny, alól pedig széles, a kocsihoz támasztották és a rendőr-főnök a nagyítóval a kezében hirtelen felhagott a kocsi tetejére.

— Itt még több van, sokkal több és . . . ah . . . még valami, egy kéz lenyomata a tetőn. Ide kapaszkodott föl.

— Most már el tudom magamnak képzelni, felelt a bíró — ő fölélt az ablakra s míg a tetőig nyult, belőlről tartotta valaki addig, míg felhúzódott a tetőre.

— Idegek kellene ehhez. És micsoda erő a karokban!

— Hja, élet és halálról volt szó. A kocsi-ban nagy veszély várt volna reá. Azt már tudjuk, hogy a félelem nagy erőt tud kölcsönözni. Nos tovább mi van még?

— Több, sokkal több. Lábnyomok, oly tiszták, mintha festve volnának és pedig egy formás, kis női láb nyoma. Várjon csak követem a lépéseket, kiáltott le a rendőr-főnök és óvatosan egész a kocsi széléig haladt.

Néhány pillanattal később, már biztos talajon, lenn volt a kollegájánál és kezeit dörzsölve magyarázta, hogy minden világos.

— Merész vállalkozás és mégis keresztül vitte. A lábnyomok közvetlen egymás mellett vannak és a kocsi szélén érnek véget. O t valószínűleg leereszkedett az összekötő kocsihidra s onnan a szomszéd kocsi futólépcsőjére. Ekkor huzzták meg a kocsi-ban a vészféket.

— A grófnő?

— Ki más.

— És ez már Páris közelében történt. A mint a tábornok mondotta, nem kellett husz perc, míg az állomásra beérkeztek.

— Akkor ott kell keresnünk a nyomot, ha kézre akarjuk keríteni. Az olasz hamis nyomon jár.

— A komorna letartóztatása nagyon fontos. Neki nem szabad a grófnővel érintkezésbe lépni.

— Ugyan, nagyon terhelő vallomást nyehetünk tőle, — szóit gyorsan közbe a rendőr-főnök. — De kit küldjünk? Két emberemet már elküldtem Természetesen egy harmadikért is telefonálhatok, vagy tán magam megyek.

— Nem, nem, kedves kollega ur, őnt még nem nélkülözhetjük, inkább telefonáljon s aztán vegyük elő újból a kalauzt. Ő mindenesetre érintkezett a komornával, hátha kiveszünk belőle még valamit.

— Hogy még valamit kipróbáljon belőle, az alig hihető.

(Folytatása következik.)

NYILTTÉR.*

Telefon 162. szám.

Ajánlok kitűnő minőségű szagtalan

füttő-kőszent,

darabos

légszesz-pirszenet (kocsz),

kétszer mosott, valódi porosz

kovács-kőszent,

1813 rostált, darabos

bükfa-szenet,

50 kilós ólmozott zsákokban házhoz szállítva, legjutányosabb árak mellett.

Reusz Mór,

Arad, Boros Beni-tér 12.

A rendelmenyek szállítása szigorú ellenőrzés mellett történik s a helyes súlyért jótállást vállalok.

KRAUSZ PAULIN

első aradi 75,000 kötetes kölcsönkönyvtára, könyv-és papirkereskedése

Arad, Deák Ferenc-utca 2. sz.

A teli idejű beállításával van szerencsém a t. olvasó közönséggel tudatni, miszerint

kölcsönkönyvtáramat

ismét mintegy 10 000 kötettel bővíttem, úgy, hogy az immár többi, mint 75 000 kötetből áll és a magyar, német, francia és angol irodalom minden jelentékenyebb termékét tartalmazza.

Páratlan előnyt nyújtok tisztelt előfizetőimnek az által, hogy a beszerzett könyvek kivétel nélkül

újak és tiszták,

amennyiben ódon könyvet nem sorozok be.

Mint hogy minden új mű több példányban van raktáron, az ilyen utáni hosszúságos várakozás kényszerűsége nálam ki van zárva.

Vidéki t. előfizetőim is egyenlő kiszolgálásban részesülnek és minden új mű rendelkezésükre áll

Jegyzékek ingyen és bérmentve kívánatra megküldetnek.

Havi kölcsön díj 1 korona 20 fillér; vagy kötetenként 8 fillér.

A tanuló ifjúságnak 1 óra 1 korona; vagy kötetenként 6 fillér.

Vidékre: havonként 2 koronától feljebb.

1902-ben megjelent újdonságok:

Ohnet György: Ut a szerelemhez. Gyp: Ő nem féltékeny. Benedek Elek: Csöndes órák. Knut Hamsun; Victoria. Simon Vilmos: A bur szabadságharc. Timár Szaniszló: Az öröm válása. Farkas Emőd: Tisztek és asszonyok. Szomaházy István: Elhibázott élet, Trugenyev Iván: Csöndes vidékek. Wells: A látáhatatlan ember. Dénes Tibor: Fél-ség. Abonyi Árpád: Oroszok. Conan Doyle: Utolsó probléma. — A véres boszszu. — A sátn kutyája. Pakár Gyula: Manóver-szereltem. Werner E.: Megszakított kötelék, stb.

Németben. Georg Ernst: Lotte als Mutter. — Fräulein Mutter. D'Annuncio: Der Prophet. Ballestrem: Der Kampf um's Glück. M. Bernhard: Das corpus delicti. Eschiruth: Die Bären von Hohen Esp — Hungerford: Die Schwiegertochter. Marni: Die Gattin. Ompteda: Das schöne Geschlecht. — Traum im Süden Potapenko Eine Scheinehe und ihre Folgen. Zobelitz: Der Bakfisch-kasten — Albine. — Prinz-ess Hummelchen. Burnett: Eine vornehme Dame. Quida: Zwei Sünder. Crocker: Die Spinne, W. Heimbürg: Sette Oidenroths Liebe. Schnitzer: Der Liebesbrief meiner Köchin. Prevost: Die jungfrau Stratz: Alt Heidelberg, du Feine.

Franciaiban: Gyp: Les amoureux. Ohnet: La marche à l'amour. Prevost: Lettres à Française. Zola Emile: La vérité en marche.

Angolban: Mrs. Alexandre: The freres. — The admirals ward. Hawthorne: Dust. Helen Mathers: Story of a sin. Fothergill: The Well-fields. Norris W. E.: Matrimony. — No new thing. Burnett: That lass o'lowrie's.

Fenti cég könyv- és papirkereskedésében kaphatók továbbá mindennemű alkalmi vételek, mint: Ifjúsági iratok és mesés könyvek felárban.

Remek papír-árak, képes levelezőlap újdonságok, festő minták, zeneművek, stb.

Minden divatlap, bel- és külföldi folyóirat raktáron; egyes számok külön is kaphatók.

Kiváló tisztelettel:

Krausz Paulin,

1852

Deák Ferenc-utca 2. sz.

S z e s z ü z i e t

— November 25. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Száritott mellek 12:80—13— korona mmázsánként.

Wormser Antal

ARADON,
Lázár Vilmos és Deák Ferencz-utcza
sarkán.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát

Női gallérok, felöltők, köpenyek és kabátokban.

Nagy választék:

1798

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák, felöltők és téli kabátokban.

940—1902. szám.

Világos község előjárótól.

Árlejtési hirdetmény.

Világos nagyközség határában a közdüllő utak határvonal, úgy nemkülömben az urbéri térkép szerint egyes földrészeknek kijelölése eme munkát keresztülvitelére szóbeli és írásbeli zárt ajánlat útján biztosítottik.

Felhívtnak mindazok, kik ezen munkálatot teljesíteni óhajtnak, ajánlataikat 10% bánompénzzel együtt f. évi december hó 1-ig d. e. 9 óráig alólírott előjárósághoz beadják, az árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt az alólírott előjáróságnál megtekinthetők.

Világos, 1902. évi november hó 24-én.

Török János,
jegyző.

2159

Lazarenc Miklós,
bíró.

Téli ingek, nadrágok, keztyük,
gyermek őszi és téli sapkák és kalapok.

Szőnyegek, függönyök,
Linoleum és I. rendű parquetta szőnyegek,
függő- és asztali lámpák,

vadász fegyverek és táskák
nagy választékban.

ZIMMERMANN és EISELE

Arad, a Szentháromsággal szemben (Templom-utcza sarkán)
a „Zöld papagájhoz“.

1671

Ablakredők és lőtakarók.

Legjobb köszén a

VULKÁNI,

mely magas fűtőképességénél fogva, valamint tiszta kezelés tekintetében a sokkal drágább porosz szenet pótolja.

3 korona 40 fillér per 100 kiló, házhoz szállítva
egyedül nálam

kicsinyben kimérve kapható. Ezen kitűnő magyar köszénre rendeléseket kocsirakományokra is olesó árban elvállalok, ugyszintén

petrozsényi köszén, valamint kokszt és faszénben

állandó raktáromat a p. t. közönségnek ajánlom.

BILDHAUER R.

Szabadság-tér.

1844

Telefonszám 256.

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utcza 3. sz. Telefon 270.

Vezető-orvos: **Dr. HECHT.**

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szívbántalmaknál, rheuma, köszvény, szívelzsírosodás, vérszegénység, szívbillentyű, nő, tüdő és gégebetegségek, rossz testtartásnál.
Gyógyeszközök: Hidegvizgyógyimód, villamfény-, moór-, szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamozások, svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage. 1909

Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Telefon 219.

Alapított 1850.

Gebhart J. és fia Aradon.

Andrássy-tér 16.

Világítási cikkek.

Legnagyobb választék

Ditmár-féle

villanyos és légszeszcsillároknak

Elvállalunk világítási berendezéseket.

Atalaktásokat petróleumról villanyvilágításra.

Különlegesség:

Ditmár-féle

gyémánt-égők.

Nagyobb fény mellett kevesebb fogyasztás.

Porcellán áruk:

Étkező készletek: Legteljesebb collectió étkező, tea, kávé és feketekávé készletekből. A legolcsóbbaktól a legfinomabb kiállításukig.

Egyes kávé, teás és mokka csészékben, valamint csemege és egyéb tányérokban a vidéken páratlan olcsó és gazdag választék.

Diszmű tárgyakból a legújabb perámiai művek készleten tartatnak.

2000

Üvegáruk:

Bel és külföldi üveg készletek utolérhetlen olcsó árakon. A legegyszerűbbtől a legmodernebb újdonságokig. Színes üveg disztárgyakból állandó nagy készlet.

Fémáruk.

„Kayser zinn“ disz és használati tárgyakból egyedüli raktár. „Szandrik“ körmőcbányai ezüstműveinek képviselete. Alpaca ezüst evészközök és disztárgyak. Alpacaáruk.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Könyvelőné

Állást keres. Ajánlatokat a kiadó-hivatalba kér „Könyvelőné 66.” cím alatt. 2158

Jutányos áron

adók zongorákrakat kitűnő módszer szerint. Konschitzky Jozsefné, Varjassy József utca 14. sz. 2124

Ebéd és vacsorát

esetleg teljes ellátást kaphat 1—2 fiatal ember intelligens családnál. Cím a kiadóhivatalban. 2068

Eladásra ajánlom

100 drb. fiatal hizott

sértésemet

125—150 klg súlyban darabonként.

Minden életsúly leszámítás nélkül **88 fillérért kilogrammonként** Zimánd-Ujfaluról. 2144

Braun Ferencz,

vasúti vendéglős, Arad.

Nyolcz napi próbaidőre

küldök bárhova saját veszélyemre

nemes valódi harczy éneklő kanári madarat,

amelyek a legkülönbözőbb hangon énekelnek a 5, 7, 9, és 12 márká. tuczatja 48, 60, 72 és 84 márká. Tenyésztésre alkalmas nőtényeket a 1 márká. tuczatja 10 márká.

Jótállás mellett, utánvétellel küldve. Meg nem felelőket kicserélem, esetleg az összeget visszaadom. A legszolidabb kiszolgálásról számtalan elismerő levél áll rendelkezésre, amelyeket kívánatra ingyen és bérmentve küldöm. Bárkinek meg van engedve, hogy engem meglátogasson és személyesen győződjék meg madaraim éneklő képességéről.

Wilh. Kaye,
Spezialvogelversandthaus, 1784

Thale i. Harz.

NB. Mindenkinék, ki kanári madarakat tenyésztetni akar, kiválóan ajánlom Wilh. Kaye Thale i. Harz cégét, mint amely legjobb tenyészmadarakat szállítja. Kirschner tanító, Calonewska, Felső-Szilézia.

Egy jó házból való,

szolid magaviseletű

polgár leány

pénztárnoknőnek

felvétetik.

Ajánlatok bizonyítványok csatolásával alanti címre kéretnek.

Déva, 1902. évi november hó 20-án.

Steiner Ferencz,

nagykereskedő.

2135

Uraságoktól levetett

téli és nyári ruhákat

a legmagasabb áron vesznek.

Kívánatra házhoz is megyek. Továbbá használt buterokat is vesznek és olcsó áron eladják. 1928

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

3 nap alatt meggyógyul

a húgyvesztés — ha több éves is — szabadalmazott tanulmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi közpórházban s a párisi Hôpital-Midi-ben vérbajbetegségek osztályán általános használatban van. Tehetetlenség és éjjeli magömlés meggyógyítására is feltétlenül biztos. trend. foglalkozás változtatás nélkül otthon titokban használható. Használati utasítással 10 frt, utánvétellel, vagy az összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön 1653

Budapest, VIII. József-körút 53.

Telefon szám 485.

T. Cz.

Van szerencsém nagyrabecsi rendelőimnek szives tudomására adni, hogy folyó évi február hó 1-től

a Templom-utca 3. sz. alatti

czipész-üzletemet

felesziattam, de iparomat továbbra lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Tököl-téri Kishalmi-féle gőzfürdő mellett

folytatom.

Főtörekvésem oda irányul, hogy nagyrabecsi rendelőimet ezután is legnagyobb odaadással, szolid és pontos kiszolgálásban részesítek, miért is az eddigi pártfogásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva maradok kiváló tisztelettel

Pakszián Sándorné,

czipész, Heim Domokos-utca 2. sz.

A XX-ik század csodája!!!

VILLAMOS ZSEBLÁMPA.

Elegendő a gombot megnyomni, hogy **vakító fényt** kasszon. Világít esőben, viharban **Zsebben kényelmesen hordható.** — Megvilágít lépcsőket, folyosókat, utcát.

Istállókban, széna-padlásokon, szesz- és petroleum-raktárakban tűzveszély nélkül használható.

— Csendőrök és éjjeliőrök vezetője! —

Több ezerszer használható és az idővel kiégő, gyermek által kezelhető új telep **75 krajczárért** kapható.

Ara felső gombnyomással 5 korona, oldálnyomással 6 korona.

Utánvét mellett küldi: 2143

ELEK SIMON, Budapest, I. Álagut-utca I. sz.

Erdélyi kávéház, buffet és étterem!

Van szerencsém Aradváros m. t. közönségével tudatni, hogy a

volt **Lówy Ignác-féle**

kávéházi helyiséget

(Szent Pál-utca 10.)

átvettem és azt a mai kor igényeinek megfelelően **speciális erdélyi konyhával** megnagyobbítva, **ma, kedden, folyó hó 25-én** Erdélyi Tóni zenekara közreműködése mellett ünnepélyesen megnyitom.

Czélom elérhetőségért azt csakis szolid alapon vezetem és azon fogok lenni, hogy m. t. polgári vendégeim teljes megelégedését kiérdemeljem.

— Hideg és meleg ételek minden időben. — Pontos és figyelmes kiszolgálás. — Szolid alapon vezetett üzlet.

Alázatos tisztelettel

Fülöp Károly,

kávész.

2096

Zálogcéduákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb áron vesz

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1746

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

Villanyos házi csengő

bevezetést,

Villanyos házi csengő

javitást,

Villanyos csengő

évi jókarban tartást,

Házi telephon

szerelést szakszerűen és jutányosan készít 1732

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és varrogépraktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utca 2.

Brassay Testvérek

Arad.

Ajánlják divatos

rövid füzőiket,

ugyszintén

mérték utáni megrendelések

6 óra alatt készülnek. 1916

Kérjük a becses hölgyközö séget látogatásával megtisztelni.

1533—1902.

Hirdetmény.

Alólirott előjáróság közhírré teszi, hogy f. hó 22-én a községben 1 drb. 6 éves, csillagos, első jobb lábára kesely, pejszörű paripa bitangóságban találtatott.

A tulajdonjog nem igazolása esetén a talált ló f. évi december hó 16-án d. e. 10 órakor Berza községhezánál nyilvános árverésen el fog adatni.

Berza, 1902. évi november hó 24-én. 2160

Kleindl,
kérző.

Rácz Ávrám,
bíró.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szivhat.

legjobb valódi franciaia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

2092